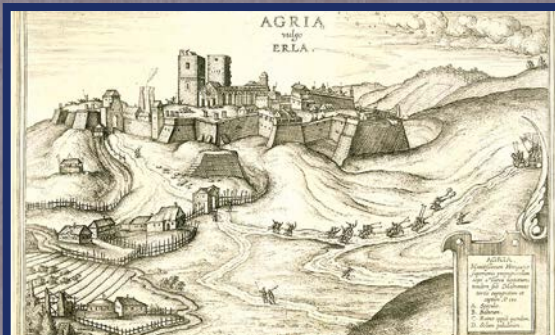

AGR I A
valgo
ERL A

EGER TELEPÜLÉSI ÉRTÉKTÁR NEMZETI ÉRTÉKEI

Az Országgyűlés
2014. december 16-i döntésének
köszönhetően az „Egri vár”
Magyarország 14. nemzeti
emlékhelye.

A Szellemi Kulturális Örökség
Nemzeti Jegyzékére felkerült
az „Egri Fertálymesterség élő
hagyománya” 2014-ben.

A Magyar Értéktár tételei közé
került az „Egri Bikavér bor”
kiemelkedő nemzeti értékként, a
Hungarikum Bizottság 2016.06.17-i
döntése szerint.

A Hungarikumok gyűjteményébe
került az „Egri Bikavér bor” a
Hungarikum Bizottság 2017.03.21-i
döntése szerint.

Az „Egri líceum, a barokk
universitas” című javaslatot a
Természeti és Épített Környezet
Szakbizottság (a továbbiakban:
Szakbizottság) 2017. április 18-
án tartott ülésén megtárgyalta
és a Szakbizottság a nemzeti
érték Magyar Értéktárba történő
felvételét támogatta.

Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése a magyar nemzeti értékek és a hungarikumok gondozásáról szóló 114/2013. (IV.16.) Korm. rendelet 3. § rendelkezéseire figyelemmel, a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény 3. §-a alapján az abban meghatározott célokra és feladatok ellátására létrehozta az Egeri Értéktár Bizottságot. A Bizottság feladata, hogy döntsön az egeri nemzeti értékek felvételéről a Települési Értéktárba, valamint kezdeményezze ezen értékek bekerülését a Heves Megyei és a Magyar Értéktárba. A háromlépcsős nemzeti értékpiramis csúcsán található hungarikumok és a középső szintet elfoglaló kiemelt nemzeti értékeken túl – az alapot biztosító helyi értéktárak úgynevezett nemzeti értékei találhatók. Nem csak arra lehetünk büszkék, ami hungarikum vagy kiemelt nemzeti érték, hanem azokra a helyi értékekre is, amelyek az adott település, megye, régió kincsei. A hungarikum mozgalom kiemelt célja az alulról felfelé építkezés jegyében a nemzetegyesítő erő, melynek három alappillére a helyi-, azaz a települési és megyei-, a külhoni, illetve az ágazati értéktárak.

Eger Megyei Jogú Város Települési Értéktár Bizottsága várja magánszemélyek, szervezetek, intézmények javaslatait.

Adatlap letölthető: <http://www.eger.hu/hu/onkormanyzat/bizottsagok/egeri-ertektar-bizottsag/c/letoltheto-dokumentumok>.

Értékek listája: <http://www.eger.hu/hu/onkormanyzat/bizottsagok/telepulesi-ertektar-bizottsag>.

További felvilágosítás: ertektar@ph.eger.hu.

2018. február 14-ig felvett nemzeti értékek tájékoztató füzet a bizottsági döntések sorrendjében.

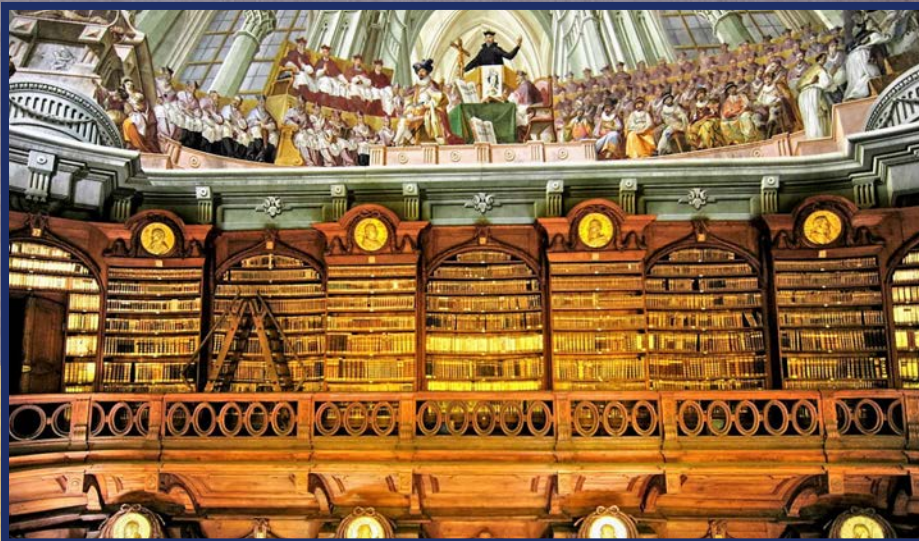
„Az első magyar tanításvetű tanítóképző”

Az első magyar tanításvetű tanítóképzőt 1828-ban hozta létre Pyrker János László érsek Egerben, az akkori Fogláríum épületében (Kossuth L. u.). Az intézmény 1852-ben a Líceum épületébe költözött, ahol majd 100 évig működött, 1948-ban államosították, és a ciszterciék korábbi gimnáziumába költöztették, ahol folytatta működését egészen 1959-es megszűntetéséig. Az ötvenes évekig kizárólag fiú hallgatói voltak, majd fokozatosan nyíltak leány- és vegyes osztályok. A képzés hossza, tartalma, preferenciái állandóan változtak a 131 év alatt, de végig középfokú oktatási intézmény maradt. Az intézmény elnevezése az 1930-as évek végéig Egri Érseki Római Katolikus Tanítóképzőintézet volt. (De nem csak római katolikus hallgatók látogatták.) Az 1930-as évek végétől a tanítóképzés mellett más hivatásokra is előkészítő intézménnyé szándékozták fokozatosan átalakítani. Ekkor elnevezése: Egri Érseki Római Katolikus Tanítóképzőintézet és Fiúlíceum. A háború utáni nagy tanítóhiány miatt azonban hamarosan visszatértek az eredeti rendeltetéséhez. Ennek megfelelően az 1948-ban bekövetkezett államosításig újra eredeti neve alatt működött.

Az államosítás utáni utolsó 10 évben gyakran változott elnevezése. Néhány példa: Állami Tanítóképző és Tanítónőképző (1951), Egri Tanítóképző (1954), Egri Állami Gárdonyi Géza Tanítóképző (1955), Egri Állami Gárdonyi Géza Gimnázium és Tanítóképző (1959)

„Egri Líceum”

A Líceum Eger városának legértékesebb, legmonumentálisabb műemléke, mely a városképet alapvetően meghatározza.

Eszterházy Károly püspök az egyetemet négy fakultásosra tervezte, mind a négy karnak voltak a városban előzményei. Az egyetem működéséhez szükséges uralkodói engedélyt a püspök nem kapta meg, annak ellenére, hogy 20 év alatt Magyarországon elsőként építtetett kimondottan egyetemi célokat szolgáló épületet. 1774-től a Líceumnak elnevezett épületkomplexumban elkezdődött a képzés. Az 1777-ben kiadott *Ratio Educationis* azonban nehéz helyzetet teremtett Egerben. 1784-ben a Líceumban megszüntették a filozófiai és jogi oktatást, 1786-ban pedig a papneveldét Pestre helyezték. Eszterházy nem adta fel terveit. II. József halála után 1790-ben újraindította a filozófia oktatását, a jogakadémia működtetését és a hittudományi főiskolát is visszatérítette Egerbe. 1828-ban Pyrker János László érsek Egerben alapította meg az első magyar nyelvű tanítóképzőt, amely nem iskolamestereket képzett, hanem eleve a tanítói hivatásra nevelést tűzte ki célul. A képzőt 1852-ben a Liceumba helyezték és 1948-ig érseki tanítóképzőként működött, a tanítóképzést kiszolgáló elemi iskolával. A pedagógiai főiskola 1949-ben költözött a Liceumba, amikor a magyar országgyűlés által 1948-ban alapított intézmény Debrecenből Egerbe tette át székhelyét. A hazai főiskolai szintű tanárképzés jelentős intézménye lett az Eszterházy Károly Egyetem.

„Egri vár”

Az egri vár – az egri püspökvár – /Szent István király itt alapította meg az első püspökségek egyikét, az Egri főegyházmegyét, / a 14-15. századra egyre gazdagabb lett, Mátyás király idején élte fénykorát. A gótikus püspöki palota ma is áll, míg a gótikus székesegyház, templom, palota megsemmisült. Az 1548. végén az egri püspökség élére kinevezett Oláh Miklós, királyi kancellár, felismerve a török veszély nagyságát, jelentős összeget bocsátott a vár védelmének erősítésére és haderő felállítására. Dobó István provizori, Zay Ferenc pedig várnagyi teendőik ellátására kapott megbízatást. Így Oláh Miklós előrelátásával a püspökvár provizora, Dobó István fel tudta készíteni a várat a törökkel szemben. Később Zay Ferencet az Eger elővárának tekintett szolnoki vár megerősítésével bízta meg; posztjára ekkor került Egerbe Mekchey István. Dobó még a török támadást megelőzően gyorsított ütemben erősítette a várat, palánkokat építtetett, a belső vár közepén ágyúdombot emeltetett. A város felé néző, elavult régi, középkori körtorony elé 1548-1551 között megépíttette a róla elnevezett, nagyobb méretű bástyát. Az 1552-es török ostrom után két újabb bástyával bővül Eger (Gergely-és Zárkándy-bástyák). Az 1800-as évek elején a vár lepusztult képet mutatott, hajdan erős falainak értékes kővei, építőanyagként hasznosultak. A történelmi szerepét betöltött, hadászati jelentőségét elvesztett vár sorsát Pyrker János László érsek fordította meg. A vár felújítása állagmegóvása napjainkban is tart.

„Eger élő népművészete”

Népművészetünk, szellemi kulturális örökség, olyan közösségi tudás, mely generációról generációra való vándorlás során keletkezik és él tovább. Hagyományos és élő egyszerre, folyamatosan újraalkotott és gyakorlatban továbbadott. A Heves megyei Népművészeti Egyesület egri alkotói a mindennapi életben használható tárgyakat készítenek. Követik a hagyományt, de egyben új utakat is keresnek. Kötődnek a tradíciókhoz, de megfelelnek a modern környezet követelményeinek.

„Eger élő népművészete”, Egerben alkotók:

ALAGYI JÁNOSNÉ, népviseleti babakészítő,

BALATONI TIBOR, fafaragó,

BÓDI KLÁRA, csipkeverő Népi Iparművész,

BÍRÓ LÁSZLÓ, Népi Iparművész fafaragó, kéregedény készítő,

ERDÉSZ JUDIT MÁRIA, Népi Iparművész a Népművészet Mestere himző és viseletkészítő, FARKAS JÓZSEF, fafaragó,

FEHÉR JÁNOS, okarina- kortemuzsika és kerámiagyöngy készítő,

FEHÉR JÁNOSNÉ, himző és viseletkészítő Népi Iparművész a Népművészet Mestere,

GULYÁS BÉLA, gyertyaöntő,

IGNÁCZ JÓZSEF, fafaragó,

KISS ISTVÁN fafaragó,

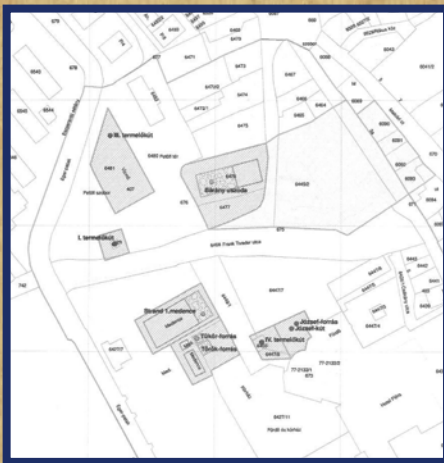
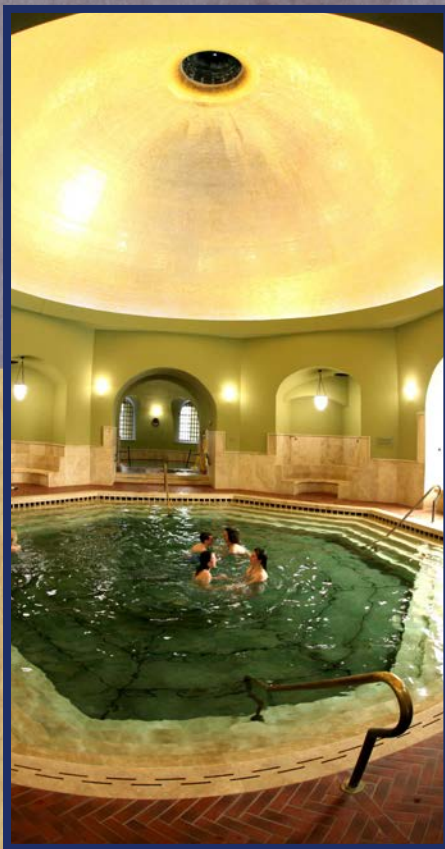
TAMUS ANTAL, bőrműves Népi Iparművész,

DOHNÁL TIBORNÉ, gyöngy ékszerkészítő,

SZONTAGHNÉ DEMETER ÁGNES lószőr ékszerkészítő,

VARGA CSABA, fa-, csont- és szarufaragó.

„Egri gyógyforrások”

Az egri Petőfi tér környezetében jelenleg három nagy karsztforrás-feltörési helye ismeretes: a Bárány uszoda (Verseny uszoda) forrása, a strand 1. sz. medence (Nagymedence) forrása, a Török és Tükör medencék forráscsoportja. Az egri langyos források első írásos említése Bakócz Tamás egri püspök udvartartási számadás könyvében található 1495-ből, melyben egy régebbi, már a langyos források vizét használó fürdőépület javítási költségei szerepelnek. A mai gyógyfürdőkomplexum magjában meglévő Török fürdő épületének elődje, Arnut egri pasa ilidszása, azaz meleg vizű fürdője, 1610. és 1617. között épült. A fürdők mai arculatukat az I. világháborút követően érték el. Bárány Géza egri főmérnök, majd később, mint az Egri Városfejlesztő Részvénytársaság ügyvezető igazgatója vezetésével nagyszabású uszoda és fürdő építési és rekonstrukciós munkálatok kezdődtek. A karsztforrások vizét az Eger Termál Kft. üzemeltetésében lévő Egri Termálfürdő, a Bárány uszoda, a 2000-ben átadott Bitskey Aladár uszoda, a turisztikai célokat szolgáló Török fürdő, és a Markhot Ferenc Kórház használja fel. A gyógyforrások és a termelő kutak vize kalcium- magnézium-hidrokarbonátos összetételű karsztvíz. Az egri forrásvizek leghatékonyabb gyógyászati tényezője a víz radioaktivitása, rádiumemanáció tartalma. Ez alapján nyilvánították a vizet gyógyvízzé, Egert pedig 1975-ben gyógyhelyé.

„Dr Bárány István városi sportuszoda”

Bárány Géza az 1920-ban létrehozott Városfejlesztési Rt. igazgatója építtette az ország első szabályos 50 méteres versenyuszodáját 1925-ben. Az egri versenyuszoda tervét Márkus Béla mérnök készítette, s a kivitelezési munkákat Márkus Béla és János építővállalata végezte. Meleg vízű forrásokra az egri uszoda megépüléséig kizárólag fürdőket építettek. A hőforrás táplálta versenyuszoda rendkívül gyorsan készült el, s 1925. május 25-én avatták fel. Az úszómedence hossza 50, szélessége pedig 17 m. A Petőfi tér és a Frank Tivadar utca sarkán állt, a jelenleg megújuló Sportuszoda, egykori Verseny uszoda, ami Dr. Bárány István egri származású úszóról, a 100 m-es gyorsúszás világbajnokáról kapta nevét. Évtizedekig szolgálta a város úszásoktatását, itt voltak a vízilabdaedzések és mérkőzések. „Ez a hely az egriek mindmáig utolsó, sok embert érintő, sok sikert hozó tevékenységének, az úszó- vízilabdasportnak az első magyarországi szentélye. Ez a hely emlékhely és az építése ipartörténeti kuriózum. A Barány uszoda a szó legnemesebb értelmében HELY. A tér a történetek és események révén válik HELLYÉ, melyekben az uszoda bővelkedik. A kollektív emlékezetben hordozza azokat az érzelmi elemeket, mely az uszoda hőskorához kapcsolódnak, az egyéni történetek pedig színesítik az alapélményt.

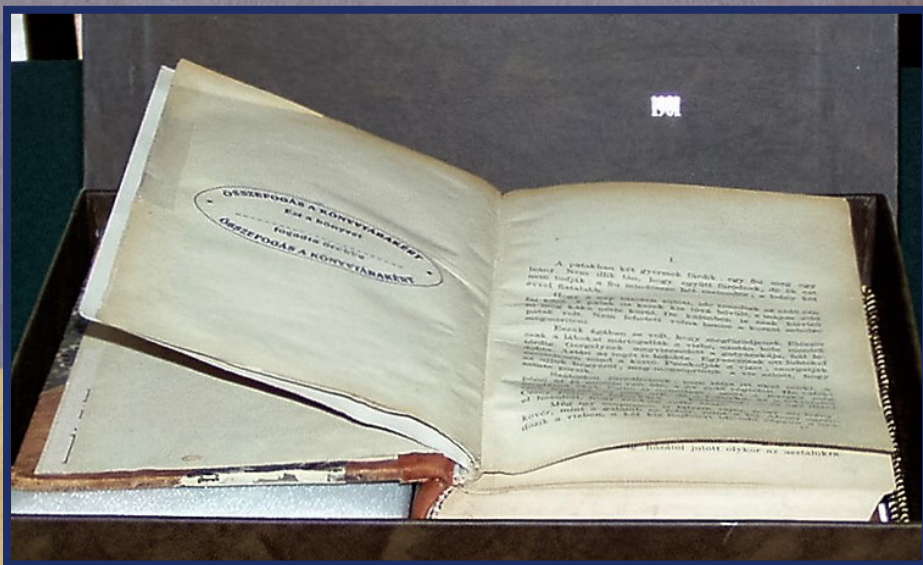
Magyar Nemzeti Levéltár Heves Megyei Levéltára „Levéltári maradvány értékű iratok”

Eger város levéltára 1687. után kezdett működni a város főjegyzőjének vezetésével. A városi levéltárnom tisztsege 1841-től vált önállóvá. Az archívum a városháza emeletén, az ún. külső tanács ülésterme mellett volt. Berendezését két nagy stélázs, egy nagy almárium és egy nagy vasláda jelentette. 1903-ban Orosz Ernő vármegyei főlevéltárnok kisebb selejtezés után újból lajstromozta az 1828. előtti iratokat, s új segédkönyveket készített hozzájuk. A városi tanács jegyzőkönyveinek és iratainak sorozatát a 17. század végétől nem érte károsodás. A vármegye levéltára azt a hivatalt szolgálta ki, amely létrehozta iratait, tehát megőrző helyek, latinul conservatoriumok voltak. Bennük lehetett megtalálni a birtoklási, adózási, bíraskodási, azután iskola-, egészség- és építészügyi, iparüzési stb. ügynek az előzményeit, ha azokra akár a királynak, akár a nádornak vagy más főméltóságnak, akár a vármegyeinek, városnak, akár a nemes embernek – később a polgárnak – szüksége volt. Eredetileg tehát a levéltárak „élő szervezetek” voltak, s csak a 19. században kezdték őket archívumoknak nevezni.

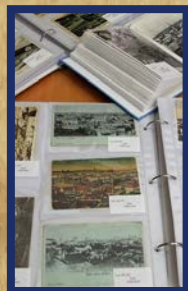
Heves megye maradvány értékű iratai a hivatali írásbeliség kezdetétől a közel múltig megtalálható. Heves megye múltjának írott forrásai a történelemtudománnyal, a helytörténetirással és a személyes történelemmel foglalkozók számára nélkülözhetetlenek.

„Gárdonyi Géza Egri csillagok”

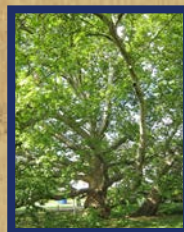
Az egyik legismertebb történelmi regény, melynek története az 1552. évi egri ostrom eseményeinek történetét dolgozza fel érdekfeszítően cselekményes formában. A szerző önállóan készült felregénye megírására, mint a régebbiekre. Utána olvasott a kor történetének, kutatásokat végzett a témakörben, foglalkoztatta a keleti, pontosabban a török kultúra, sőt elutazott Isztambulba is a helyszín felméréséhez, hogy azt az ünnepséget megnézzze, amit leírt művében. A mű megírása előtt rengeteg jegyzetet készített. Az alkotás végén található egy török szavak és kifejezések magyarázatát tartalmazó listát. A műben valóságos történelmi alakok életútjának egy részét követhetjük nyomon. Valós szereplői romantikus, eszményi hőssékké magasztosulnak. Magatartásukból, személyiségükből a példamutató tetteket emeli ki az író, míg negatív történelmi szerepükről nem tesz említést. A regény végén helyet kapott egy lista a várvédő egri hősök névsorával, akik közül Gárdonyi sokat bevett a történetbe. Ugyancsak a kor ismert személyiségei jelennek meg a királyné udvarának leírásában is (például Zrínyi Miklós, Tinódi Lantos Sebestyén, Szapolyai István, vagy a királyné). A regény népszerűsége első megjelenése óta töretlen. Az egri hősök kitartása, győzelme a hazaszeretet örök érvényű példája. A mű 2005-ben elnyerte a „Magyarország legkedveltebb regénye” címet.

„Bródy Sándor Megyei és Városi Könyvtár Helyismereti Gyűjteménye”

A könyvtár 1952 óta gyűjti Heves megye helyismeret irodalmát. A gyűjtemény közel 20 000 könyvből, bekötött és kurrens folyóiratból ezen kívül aprónyomtatványokból (plakát, meghívó, gyászjelentés, műsorfüzet, fénykép, képeslap), cikk-kivágból, mikrofilmből, elektronikus dokumentumból áll. Folyamatosan építik a Heves megyei vonatkozású cikkek és a városi Tv hírágának adatbázisát. Napjainkban a helytörténeti kutatás és általában a regionális vizsgálatok fellendülése, a honismereti mozgalom új, civil formáinak a kialakulása következtében a helyi- helyismereti információkfelértékelődtek. Szülőföldünk, megyénk múltja, jelene és jövője iránti érdeklődést a Bródy Sándor könyvtár helyismereti gyűjteménye igyekszik kielégíteni. A helyismereti dokumentumok tervszerű gyűjtése a könyvtár alapításától kezdve folyik. Egy differenciált, szakkönyvtári, az olvasói-kutatói igényeknek megfelelő szolgáltatást nyújtó kutatószoba kialakítására 1998-ban került sor. Ezzel lehetővé vált a helyben olvasás-kutatás. A Bródy Sándor Könyvtár által az elmúlt 60 év alatt összegyűjtött, s kurrensen folyamatosan gyarapodó helyi sajtótermékek muzeális értéket képviselnek.

„Egri Termálfürdő területén levő Platánfa /Platanus hybrida”

Levéltári adatok szerint a fa kb. 260 éves, Eszterházy Károly püspök, Eger meghatározó egyházi személyisége idején már telepítettek platánokat Egerbe.

A kedvező mikroklíma, az Eger patak közelsége, a kedvező altalaj vízellátottság miatt nagyon jól érzi magát élőhelyén. A fenntartók nagy figyelemmel kísérik állapotát, a fakezelési munkákhoz a fák mérete miatt tűzoltóság segítségét veszik igénybe. Rendszeresen végeznek növényvédelmi munkákat. A fához kapcsolódó legenda valós történelmi eseményhez kapcsolódik: 1552-ben az egri várat ostromló török csapatok vezérei Ali budai pasa és Ahmed nagyvezír az akkor még kis fa árnyékából irányították az ostromot. A fát az 1750-es években ültették, kora kb. 260 év, magassága 30 m. A platánfa a számára kedvező élőhelyi körülmények hatására ma is rendkívül vitális, szépen fejlődik, az egriek védve óvott kedvence. Érdekesség, hogy a Termálfürdő területén a keleti platán mellett egy nyugati platán is található, a két platánfajta egymás mellé ültetése Magyarországon is ritkaság. Találhatunk platánfákat a város több helyén, amelyek fajtájuk szép példányai, azonban fiatalabb egyedek. A fa ültetése óta évszázadok teltek el, melynek eseményei szerencsére nem befolyásolták életét. 2012-ben Magyarország Év fája, 2013-ban Európa Év fája címet nyerte el, a fa helyi védettséget is élvez.

„Eger város ivóvízellátásának alaplétesítményei (Petőfi téri vízmű-gépház, Savtalanító, valamint a Hajdúhegyi ivóvíztároló)”

Eger város vezetékes ivóvíz hálózat kialakításának kezdete már a XIX. század végére tehető, hiszen 1900-ban már volt részleges közművesítés a városban, amely az akkori életmód színvonalának emelkedését jelentette. Mindezt Felsőtárkánytól délkeletre foglalt források és az Egri Dohánygyár között kiépített nyomóvezetékéről működő négy közkfolyó jelentette. A városi vízmű megépítését az 1914.05.22-én keletkezett egri tűzvész bár siettette, de az I. világháború a várost minden anyagi lehetőségétől megfosztotta. Az I. világháborút követően 1917 novemberében került ismét szóba az ivóvízhálózat, valamint a kapcsolódó műtárgyak építése. A Petőfi téren ma is működő I. sz. kutat 1925 őszén fűrták. A kedvező vízmennyiség birtokában a város képviselő testülete 1926.09.25-ei közgyűlése elfogadta a vízvezeték részletes kiviteli tervét. Az 1927.08.01-én átadott víziközmű-hálózat egyik szerves részét képezi a Hevesy Sándor – akkori városi főmérnök – által tervezett Petőfi téri vízmű-gépház, melynek feladata a kútból kinyert víz ivóvízhálózatba, valamint a magaslati tárolóba juttatása.

A „Petőfi téri vízmű gépház”, a „Petőfi téri savtalanító”, valamint a „Hajdúhegyi 2 x 300 m3-es ivóvíztároló 1927-től a mai napig Eger város ivóvízellátásának alaplétesítményei.

„1552 hősiessége”

Az egri vár Magyarország egyik legismertebb történelmi emlékhelye. Itt, a vári székesegyház területén temették el I. Imre (1174(?)-1204) királyunkat, de a vár a 16. századi törökellenes küzdelmekben vált igazán híressé. (A történelmi emlékhelyek listájára a 303/2011. (XII. 23.) Korm. rendelettel került fel.) 1552. szeptember 9-én vette ostrom alá Ahmed budai pasa és Ali pasa egyesült serege Eger várát, melyet a Dobó István vezette maroknyi védősereg sikeresen megvédett az oszmánoktól. Eger védői találékonyságuknak és hatalmas akaraterejüknek köszönhették, hogy végül mégis sikerült megtartaniuk a várat. Bornemissza Gergely híres bombáit, a falaknál forró vizet és szurkot locsoló asszonyok valamint az ostromlétráknál elszántan küzdő vitézek gigászi küzdelmét Gárdonyi Géza kívül Tinódi Lantos Sebestyén és – festményen – Székely Bertalan is megörökítette. Eger, az egri vitézek és az egri nők helytállása komoly szerepet játszott abban, hogy Szulejmán szultán seregei Magyarországon néhány évig csak kisebb erősségeket* próbáltak megívni. A Tinódi Lantos Sebestyén által megénekelte, és Gárdonyi Géza Egri csillagok című regényében megörökített 1552-es egri ostrom a magyar történelem eme szomorú szakaszának legfényesebb pontja lett, mely példát adott a hazafiságra, a hűsége és a hősiesség helytállásra, valamint reményt adott a magyaroknak egy addig reménytelennek tűnő küzdelemben.

*(archaikus, vár, fellegrvár)

„Egri Bikavér bor”

Az Egri Bikavér egy Egerben termelt házasított vörösbor. Eger vörösborainak igazi eszenciája, terroir bor, mely magában hordozza mind az itteni termőhelyek talajainak ízét, mind a máshol fel nem lelhető mezoklimát, valamint az itt élő emberek gondolkodását a fajtaválasztástól a szőlőfeldolgozáson át az érlelés megválasztásának időtartamáig és módjáig. Az Egri Bikavér keletkezésének pontos dátuma a homályba vész. Az biztos, hogy a bikavérszín vagy a bikavér szavakat többször leírták már a XIX. század elején is. A bikavér név alatt az erősebb veresborokat adták el, nemcsak Egerben és Szekszárdon, hanem másutt is. Fontos legendák születtek, melyek az elnevezést a Gárdonyi Géza által megírt 1552-es egri várostromhoz kötik.

Az Egri Bikavér mai formájában a köz által is elfogadva Gróber Jenő egri szőlőbirtokos nevéhez köthető. Sugár István (Az egri vörösbor termelésének múltjából. Az egri bikavér kialakulása) írja „A legkorábbi adat 1912-ből származik, amikor a kadarka mellett nagyburgundit, cabernet-t és merlot-t találtak”. Napjaink szőlő- és bortermelői két évtizede csiszolgtatják és az EGRI termékleírásban meg is fogalmazták a bor termelésének, megnevezésének, minősítésének és ellenőrzésének feltételeit. Eme tevékenység eredménye, hogy Magyarország újkori bortörténelmének első védett eredetű bora az Egri Bikavér lett (1997. Az Egri Bikavér szabályzata).

„Egri Csillag bor”

Az Egri Borvidék különlegessége mindig is sokszínűségében rejlett, hiszen ezen a területen mind a vörös-, mind a fehérborok terén lehet nagyot alkotni. Egerben és környékén a fehérszőlő termesztése egyáltalán nem új keletű, a XVI. század elejéig a borvidéken szinte csak a fehérszőlőfajták domináltak. A rákok által meghonosított kékszőlőfajták és a belőlük készült vörösborok (pl. a kadarka) az évek során viszont átvették a dominanciát a fehérek felett. Jelenleg a borvidéken az ültetvények közel 50%-át fehérszőlők adják, széles fajtakörben, és mivel egyikőjük sem dominál jelentősen, így célszerű volt az új fehérbort is több szőlőfajtára építeni. 2010. február 10-én a Gál Tibor Pincészetben a Borászok Éjszakáján az egri borászok a borvidék életének megújítása mellett döntve elhatározták, hogy a már jól ismert Bikavér mellett egy fehér házasítást is megalkotnak. Egy házasítást, mely’ egységes lesz, mégis minden borászat egyéniségét magában hordozza – így született meg az Egri Csillag.

A világon Eger az első hely, ahol egységes brand név alatt fehér borvidéki házasítással találkozhatunk. Az Egri Csillag hosszú távú sikerének nyitja, hogy képes volt valóban valami frisset, újat mutatni. A termelő saját képére formálhatja, ennek megfelelően minden egyes Egri Csillag a maga kategóriájában (classicus, superior vagy grand superior) kiváló minőséget képvisel.

„Érsekkert helyi jelentőségű természeti terület”

A díszkertet keletről az Eger-patak, illetve Gyümölcsöskertek (ma Strandfürdő), délről a Vadaskertek (Vasúti pályaudvar és a Hadnagy utca környéke), nyugatról az emelkedően fekvő Szénáskert (mai Eger szálló és Stadion környéke), északról a városfal (ma Klapka György utca házsora) határolták. A XVIII. században az eredeti püspöki kertet három részből álló együttes jelentette. Az Eger-patak jobb oldalán a mai Érsekkert területén díszkert, a patak túloldalán a malomárokig virágkertet, míg a malomárok és a Csákány utca között veteményeskert együttesen alkotta a püspöki kertet. A kertek déli irányban a Hadnagy utcáig húzódtak. Az Eger-patak völgye a XI. században a város kialakulásakor mocsaras, égerlápós terület volt. (Innen kapta nevét a város Erlen-au azaz éger liget, lerövidített formában Erlau.) Később a XV-XVI. században is, mint dús, erdős területet említik a város e részét, ahol három nagy „Vadkert” terült el. Az említett vadaskerteket illetően leírásokra támaszkodhatunk. Itt még nem beszélhetünk a mai értelemben vett zöldterületekről. A XV. század közepén okirat említi a felsőtárkányi karthauzi barátok malmát a melegforrásoknál, a „Vadkert” közelében. A középkori vadaskert az Érsekkert, és a mögöttes Csákó városrész helyén terült el. Valószínűleg ez a vadaskert tekinthető a mai park: az Érsekkert őseinek. Szemrecsányi érsek 1919-ben megnyitotta a park kapuit, azóta Eger város polgáraié a kert.

„Gróber urnatemető helyi jelentőségű temetőkert”

Helye eredetileg a Ruttner, majd a Szabó család tulajdonában volt. A város 1866-ban 701 forint 28 krajcárért vette meg, hogy temetőt hozzon létre. Id. Gróber Ferenc 400 forintot adományozott a városnak a kert megvételére, melynek fejében a család a legnagyobb sírhelyet kaphatta meg. A temetőbe az évtizedek során számos jómódú, valamint elsősorban helyileg ismert, jelentős személyt temettek. Sajnálatos fordulat állt be 1970-ben, ugyanis az akkori Városi Tanács VB úgy rendelkezett, hogy itt a temetkezést megszünteti, és a temető hagyományos részét kiüríti. Ettől kezdve kizárólagosan urnás temetést lehetett végezni, a sírhelyek, kripták újraváltását nem engedélyezték. Azok, akik gondoskodni tudtak elhunyt szeretteikről, ezt úgy teheték meg, hogy exhumáltatták a sírokat, és a hamvakat máshol temették el. Így sok síremlék, kovácsoltvas kerítés kikerült a temetőből. Sok szép értékkel lett szegényebb a temető ez által. Az pedig példa nélküli, hogy éppen az igen elterjedt rokonságú Gróber család tagjainak nagy része nem talált örök nyughelyet a temetőben. Az Egri Városszépítő Egyesület és több itt eltemetett személy hozzátartozóinak kérésére az 1970- ben született határozatot Eger Város Tanácsa VB módosította. Ez megszabta, hogy a várostörténeti szempontból jelentős személyiségek nyughelyét, valamint a képzőművészeti értékű síremlékeket meg kell őrizni, és további urnafalakat – kolumbáriumokat – lehet építeni.

„Az egri fertálmesterség élő hagyománya”

A népi közigazgatás, a területi autonómia elemi egységének igen ősi szervezete a tizedesi/fertálmesteri intézmény. Az egri fertálmesterség olyan társadalmi szokás, amelyhez évszázadok során kialakult rítusok és feladatok kapcsolódnak. A 15-19. században a Kárpát-medence különböző városaiban ismert tisztség mára már csak Egerben élő hagyomány, amelyet a város lakossága saját kulturális örökségeként ismer és tart fenn. Jelenleg kb. 4000 egri család rendelkezik olyan őssel, aki e tisztséget az elmúlt századokban viselte.

A fertálmesterek egy évig vannak hivatalban, majd kiérdemült (hivatalt viselt) fertálmesterként továbbra is tagjai a testületnek. Így volt ez évszázadokon át, és nem változtak a kiválasztás szempontjai sem. Közismert, példamutató életvitelű és munkáját becsületesen végző egri férfiakat választanak a tisztségre. Az egri fertálmesterség őrzi egy több évszázados hagyomány nemzedékről nemzedékre öröklődésének gyakorlatát, amelyet folyamatosan újratereztve azonosul a lokális közösségek és a város összes lakosának elvárásaival. Olyan társadalmi szokás, amely erősíti a városrészek identitását. A teljes társadalmi struktúrát reprezentáló, tagsága a közösségi rendezvényeken való megjelenésével tudatosítja a város lakosságában a helyi öntudat és kulturális örökség szerves részét képező tradíciók megőrzésének és közkinccsé tételének fontosságát.

„Egri harangok”

Az egri harangok jelentős egyháztörténeti és ipartörténeti emlékek.

- A Szent Mihály harang: A Szent Mihály harang az egri Bazilika és Eger város legnagyobb, az ország harmadik legnagyobb tömegű és negyedik legnagyobb alsó átmérőjű harangja. A harang készítője a passauai Rudolf Perner harangöntő mester.

- A Vizitáció harang: A Szent Bernát templom egyetlen eredeti harangja 1830-ban készült Pesten. A harang felfüggesztése XIX. századi, egyedülállóan különleges. A harang öntőmestere Henricus Eberhard (Eberhard Henrik) a korabeli Magyarország egyik leghíresebb harangöntő mestere.

- A Szent János harang: Eger ma is használható második legrégebbi harangja. A Lyceummal egyidős, a huszártorony egyetlen megmaradt harangja. A XVIII. század második felének egri harangöntője Josephus Jüstel egri harangöntő egyetlen Egerben levő harangja.

- A Szent Antal harang: 1834-ben, 180 éve készült Győrött. A minorita templom eredeti harangja. Nemcsak a templom, hanem a Dunától keletre lévő országrész egyetlen Joannes Mendl által öntött meglévő harangja.

- A Rákóczi harang: Az egri, Nagyboldogasszony plébániatemplom Rákóczi harangja. Eger egyetlen Rákóczi Ferenc fejedelemhez kapcsolódó harangja, melyet a harang felirata is megőrzött. A templom eredeti és egyetlen harangja. A harangot Bernecker Mátyás egri harangöntő készítette.

- A Szent Miklós harang: Eger ma is használatban lévő legrégebbi harangja.

A Ráctemplom (Görögkeleti Szerb) templom egyetlen megmaradt harangja. A harangot 1720-ban Johann Baptist Dival harangöntő öntötte Bécsben.

„Egri tüzes kerék”

A tüzes kerék az 1552-es egri diadal egyik ikonikus emléke. A közép- és kora újkori várvédelem általánosan elterjedt eszközei voltak a „tüzes szerszámok” és a különböző repeszhatásra épülő robbanó eszközök. Az 1552-es ostrom idején Bornemissza Gergely hadnagy találékonyságának köszönhetően ezeket, a korábbi esteknél jóval nagyobb mértékben, több ezres nagyságrendben használták az egri vár védelmében. A sok „csodálatos és azelőtt még nem látott alkalmas eszköz” (Istvánffy Miklós történetíró után) között a legismertebb az ún. tüzes kerék. A fegyvert az ostrom utolsó napjaiban a Bolyki-bástyánál vették be. (A bástya ma már nem létezik, annak idején külső várban, az Almagyar domb nyugati lejtőjén helyezkedett el.) A törökök „igen szép ályút” vontattak a várak partjának sáncába, s csupán néhány méterről lőtték a védművet. Szántó Imre szerint Bornemissza egy sószállító szekér kerekét két oldalt deszkával fedette be, s az így keletkezett űrt gyúlékony anyaggal töltötték meg, kívül pedig szurokfáklyákat, megtöltött puskákat és muskétákat illesztettek rá, s meggyújtva legörgették az ellenségre. Az égő kerék, az első puskák sokakat megsebesítettek a meglepett törökök közül, mire azok otthagyták a már odavontatott ályút (Istvánffy Miklós után). Tinódi Lantos Sebestyén is leírta az eseményt.

„Egri kazamata rendszer”

Az 1552-es ostromot követően a vár helyreállítása és megerősítése már 1553-ban megkezdődött. Ottavio Baldigara hadmérnök 1569-től 1582-ig foglalkozott a vár korszerű átépítésével. A munkát később a szintén itáliai Christoforo Stella vette át. A nagyarányú erősítési munkálatok során az 1580-as években megépültek az olasz rendszerű fülesbástyák, a hozzájuk tartozó ágyútermekkel (kazamatákkal) és az ezeket összekötő, a várfal alájában húzódó aknafigyelő folyosórendszerrel, amelyek a korszak leghatékonyabb védőművei voltak. A kazamata rendszernek az 1596-os ostromban jutott jelentősebb szerep. A külső vár eleste után a belső vár keleti védővonalában lévő kazamata-rendszernek köszönhető, hogy a védőknek a reménytelen helyzetben még napokig sikerült védelmezniük a várat. Az utolsó napokban folyó elkeseredett aknaharc során, az aknafigyelő járat déli ágában bekövetkezett robbanás, amely Christoforo Stella hadmérnök és 50 katonája halálát okozta, végül megpecsételte a vár sorsát. A vár védőműveit behálózó kazamata rendszer eredeti formájában a kilométeres nagyságrendet is elérhette, egyes ágai, a 18. századi felmérési rajzok tanúsága szerint, a mai belvárosig, illetve az Eger-patakig nyúltak. A járatokat és termeket a 18-19. század folyamán fokozatosan visszabontották és eltörmelékelték, nagy részük az 1920-as években megindított ásások során került feltárára, illetve helyreállításra.

„Egri Vitézlő Oskola”

Az Egri Vitézlő Oskola 1997 januárjában alakult. Az egyesület katonai-, kulturális hagyományőrző és sportegyesület. Célja: az egyesület tagjai számára lehetőséget teremteni, hogy egyre magasabb fokon sajátíthassák el a törökkori fegyverhasználatot, harcmódot, továbbá a törökkori végvári katonai hagyományok felélesztése, a középkori magyarság harcmódorának, harcművészetének ápolása, bemutatása. Az egyesület a produkciók kidolgozásánál nagy hangsúlyt fektet a látványra, korhűsége és a biztonságra. Ennek érdekében a megfelelő ismeretek és készségek elsajátítása heti rendszerességű elméleti, valamint - szakedző irányításával - gyakorlati (vívó, íjász) foglalkozások keretében történnek. A fellépéseken használt ruhák és fegyverek eredeti darabok alapján készült pontos másolatok.

Az egyesület a Dobó István Vármúzeumban működik. Több mint 50 fős tagsága főként fiatalokból áll, de egyre nagyobb létszámban képviselteti magát a 40-es, 50-es korosztály. A Vitézlő Oskola tagja a Magyar Tartalékosok Szövetsége Heves Megyei Szervezetének és a Magyar Hagyományőr Világszövetségnek is. Az egyesület a hazai katonai hagyományőrzés terén úttörőmunkát végzett. Működése során Eger és az 1552-es várvédelem nemcsak országszerte, hanem nemzetközi kapcsolata révén egész Európában öregbíti és népszerűsíti.

„Kopcsik Marcipánia”

A Kopcsik Marcipánia egyedülálló gyűjteménye olyan művészien megtervezett és cukoralapanyagból egyedi eljárásokkal kivitelezett tárgyakból és képekből áll, amelyek nem csak Magyarországon, de a világon is rendkívüli érdeklődésre és elismerésre tartanak számot. Alkotói a számos hazai és nemzetközi szakmai versenyen kimagasló érdemeket szerzett, a többszörös olimpiai és világbajnok, Guinness rekordos Kopcsik Lajos mestercukrász, és Herczeg István grafikus- és festőművész, akik Sebők Sándorral, a világ egyetlen cukorciszoló mesterével együtt nyolc év munkájával hozták létre a kiállítás anyagát a város (az EVAT Zrt.) anyagi támogatásával. A tematikusan berendezett termék magas szakmai színvonalon mutatják be Eger történelmi és egyházi múltjának néhány emlékét; láthatjuk például Dobó István címeres pajzsát, Pyrker János egri érsek portréját, és a Gárdonyi Géza előtti tisztelgő vitrint. Marcipániaönálló egysége a barokk szoba. A Kopcsik Marcipánia Eger egyik olyan nevezetessége, ami a világon is egyedülálló csúcsteljesítmény. Tematikájával olyan értékeket vonultat fel, amelyek a magyar és az egyetemes emberi kultúra számos területéhez, ill. a történelemhez kapcsolódóan múltunkkal és kultúránkkal való találkozásra nyújtanak lehetőséget mind a helyben lakó, mind az ide érkező magyar és külföldi látogatók számára.

„Egri Szépasszony-völgy”

A mai Szépasszony-völgyi pincesorok emberöltők óta Eger legismertebb részét képezik.

A ma használatos Szépasszony-völgy nevének első levéltári említése egy 1843-ban készült iratban található. A Szépasszony-völgy nevének eredetéről szóló vélemények egészen szélsőséges végletek között mozognak. Az egri hegyek puha vulkáni eredetű riolitufa kőzete igen alkalmas arra, hogy pincét vágjanak bele. Különösen sok pincét találunk itt a híres Szépasszony-völgyben, ahol a szőlősgazdák vágatták pincéjüket, melyben átlagosan 10 C körüli a hőmérséklet. A Szépasszony-völgy turisztikai vonzerői között kiemelt jelentőségű a borkultúra és az ahhoz kapcsolódó gasztronómia, valamint a flóra és fauna jellegzetességei, a táj szépsége, és nem utolsósorban Eger legnagyobb kiterjedésű, összefüggő borpincés területe természetes értékeivel. Európában is egyedülálló, hogy egy csoportban annyi borospince, un. lyukpince legyen, az emeletes pincesor kiemelkedő érték, hiszen egymás fölött 2, van ahol 3 “emeleten” is vannak pincék. Az elmúlt években jelentős fejlesztések valósultak meg a Szépasszony-völgyben, színvonalas vendéglátó- és szálláshelyek létesültek, parkosították a területet és rekonstrukción esett át a völgy infrastruktúrája. A Szépasszony-völgyben a szállás-férőhely kapacitás változása és a programkínálat bővülése jelentős pozitív változással van Eger turizmusára.

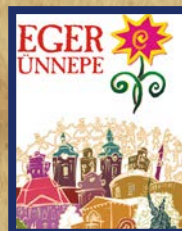
„Egri Minaret”

Az „Egri Minaret” (egri minaré) kőbefaragott remek•tornyával és épületplasztikájával méltán képviseli a mohamedán-török építészetet hazánkban. Európa legészakibb fekvésű török kori emléke.

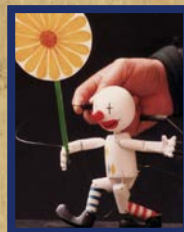
A török seregek 1596-ban foglalták el Eger városát, s kilencvenegy évig tartották megszállás alatt. Ez idő alatt a város épületeit (templomait) saját használatukba vették, de új épületeket is emeltek, melyek közül néhány a mai napig őrzi a magyartól eltérő kultúra emlékét. Ilyen ritka építészeti emlék a tizennégy szög alaprajzú, 40 méter magas, spirálban szerkesztett 97 lépcsőfokos egri Minaret. A törzs DK-i oldalán 4 db keskeny, csupán egy kősr magasságú nyíláson beszűrődő elégtelen fény világítja meg a csigalépcsőház egyik oldalának fokait. A dzsámít és minaretjét a XVII. század első felében építhették világosszürke riolittufából faragott kváderkövekből. Ennek a savanyú, víz hatására hamar szétmálló, szilárdságát elvesztő kőzetnek a származási helye ismeretlen. A karcsú torony lábazatának oldalfalain tört számárhátíves mélyített tükörmezőzt képező díszítés fut körbe, melyek páronként lándzsacsúcs végződésben találkoznak. A lábazatot szögletes párkány zárja, a papucs és a törzs között félkör keresztmetszetű pálcstag látható. A minaret törzsét mélyített geometrikus szalag díszíti. A körerkély (serefe) alatt hatszög alakú mélyített mustra fut körbe. Az erkélyt többszörösen tagolt konzolkoszorú alkotja.

„Eger Városi Civil Fórum, az egri polgárok közösségeinek parlamentje”

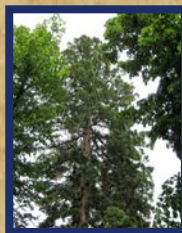
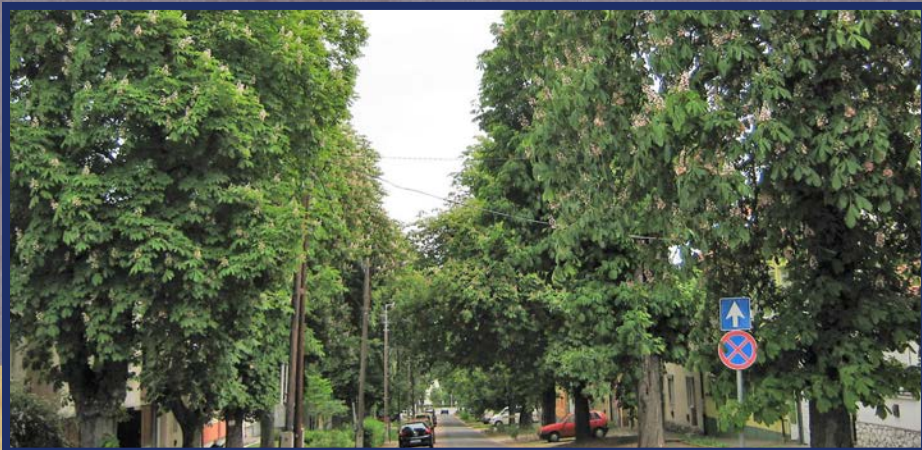
Az Eger városi Civil Fórum az egyértelmű együttműködési szándékukat kinyilvánító egri civil szervezetek tanácskozó összefoetele a civil szervezetek kapcsolatainak fejlesztésére, a közös érdekérvényesítés lehetőségeinek elősegítésére, a civil társadalom erőinek összefogására és működésük, hatékonyságuk javítására. Hálózati formában, informálisan, „Etikai Kódex” alapján működik és 1999 óta hatékonyan látja el feladatát. A Hálózat több mint száz szervezetében több ezer önkéntes munkálkodik városunkért. Másfél évtizede töretlenül működik az Eger Városi Civil Fórum. Az Egeri Civil Kerekasztal elkötelezett a közösségi értékek, a konstruktív partnerség mellett. Három szektor együttműködése biztosítja az Eger Ünnepeinek megrendezését. Kommunikációs fórumaik működnek a helyi sajtóban, rádióban, televízióban. A közösségi érdeket képviselik civil delegáltjai az önkormányzati bizottságokban. Az egri civil összefogás önkormányzati elismerését biztosítja a Pro Agria Díj. Fejlődik együttműködési hálózatuk a kerekasztal szakmai, területi szekciói összefogásával. Biztosítják az internetes fórumot, nyilvánosságot, információcserét önálló civil portálukon. Az Egeri Civil Kódex napjainkra a civil együttműködés etikai alapelveit rendszerbe foglaló mintává vált. Országos az ismertségük.

„Mikropódium bábelőadása”

Egy olyan különleges bábelőadás, mely több mint 270 nemzetközi fesztiválon mutatkozott be a magyar kultúrát képviselve. Egyedülálló figurákkal és bábtechnikával készül. Valamennyi bábfigura egyedi, amelyek sokféle bábtechnikából ötvözött rendszer szerint működnek; olyanok, mint egy marionett báb, de szinte láthatatlan zsinórokkal, hátulról mozgathatók. Ez Kínában, Japánban több százéves rendszer. A kézmozgató furcsa pálcácskák ugyanakkor az indonéz árnyjátékból ismertek. Mindezek és még számos módszer ötvözete a rendszer. S mivel a bábokat Lénárt András bábművész készítette a saját kézméretére, más nem is tudja megmozgatni a figurákat. Egy finom zenére mozgatott világot akart teremteni, amiért érdemes megállni, megnézni, ami egy kis szeretetet, egy kis melegséget ad a nézők számára. Ezért is lett az előadás címe STOP. Azaz állj meg és nézz meg... Senki a világon ilyen rendszerrel nem dolgozik. Az előadás pedig minden korosztálynak szól, hiszen mindenki megtalálhatja benne maga számára az érdekességet. Eddig még sem színház, sem bábszínház nem volt látható ennyi országban, sikere kétségtelen, minden fellépésével a magyar kultúra híret viszi az apró bábokkal játszott előadás.

„Eger város védett fái, értékes utcafásorai”

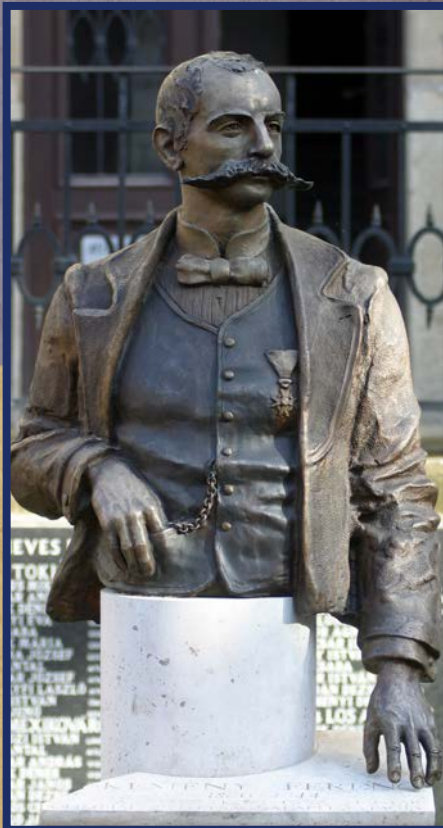
A város területén található nagyméretű platánfák, páfrányfenyők, tiszafa, mamutfenyő, mocsári ciprus, kelet tamariska, vasa, sóska, gesztenyefák, japánakác, török mogoró, hársfasor, piramistölgyek kitűnnek dekoratív megjelenésükkel, esetenként 100 évnél is idősebb korukkal értéket képviselnek. Nem egy közülük telepített, nem őshonos faj. Nagyban növelik a város egyes területeinek esztétikai értékét. A helyi jelentőségű, kiemelkedő dendrológiai és esztétikai értéket képviselő fákat, facsoportokat, utcafásorokat fontos megőrizni és minél több embernek bemutatni, egyben védeni az utókornak.

Védett fák helyszínei:

Gárdonyi Géza Emlékmúzeum kertje, Termálfürdő, Érseki Hivatal kertje, Egri Ward Mária Általános Iskola, Gimnázium, Kollégium és Alapfokú Művészeti Iskola udvara, Gróber urnatemető Király u., Eszterházy Károly tér, Agria Park (volt Dohánygyár), Heves Megyei Önkormányzat udvara, Egészségház utca 5. sz. előtt, Megyei Rendőrkapitányság udvara, Szent János Továbbképző Központ udvara Foglár u. 6., Kisfaludy u. 6., Csákány u. 13. sz. mellett, Markhot Ferenc Korház-rendelőintézet udvara, Gárdonyi Géza Ciszterci Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium udvara.

Értékes utcafásorok, amik ugyan nincsenek helyi rendelettel levédve, de olyan értéket képviselnek, ami indokolja az értéktári figyelmet. Ilyen az Ady Endre utcai és Szvorényi utcai vadgesztenye fasor és a Kossuth Lajos utcai nyugati ostorfák.

„Eger sporttörténete”

Magyarország sporttörténetében – és a magyarországi sportok történetében – Eger kiemelt szerepet tölt be, annak ellenére, hogy az 1800-es évek második felében nem tartozott a legnépesebb települések közé. Hazánkban a modern sport a 19. század végén alakult ki. Ebből az érseki központ Eger is kivette részét. Az olimpiai mozgalom is sokat köszönhet Egernek. Kémény Ferenc, a Nemzetközi Olimpiai Bizottság (NOB) alapító tagja, a Magyar Olimpiai Bizottság (MOB) alapító titkára volt. 1891-94 között, mint megbízott igazgató vezette az Egri Állami Reáliskolát, vagyis a mai Dobó István Gimnázium jogelődjét. A lausanne-i Olimpiai Múzeumban több eredeti Kémény-levelet is őriznek, amit itt, Egerben írt Kémény Ferenc jó barátjának, az olimpiai mozgalom újrarendítőjének, Pierre de Coubertin bárónak.

Nem csak helyi, hanem országos és világviszonylatban is kiemelkedő sportolók kerültek ki az elmúlt több mint 100 év alatt Egerből, akik a különböző országos bajnokságokban, Európa- és világversenyeken, olimpiákon öregbítették városuk, megyénk és az ország hírnevét. A volt megyei börtön falai között megbújó egri Sportmúzeum 1993 óta várja a sport iránt érdeklődő látogatóit. Egyedülálló gyűjteményével unikális feladatot lát el Magyarországon. Megcsodálhatják azt a gyűjteményt, amit dr. Székely Ferenc, a múzeum megálmodója gyűjtött össze.

„Egri Bazilika”

Szent István király 1004-ben alapította az egri egyházmegyét. Ezután kezdték el építeni a mai vár területén a székesegyházat, vagy katedrális. A történelem viharai többször lerombolták az először román, majd gót stílusú templomot. Az egri vár 1552-es ostroma után, a vár megerősítési tervei és a protestáns várkapitányok a székesegyházat sem kímélték így a püspök és a kanonokok testülete Kassára, illetve Jászóra menekült. A város és az egyházmegye jelentős része 1687-ben szabadult fel a török uralom alól. A székesegyház a felszabadulást követően a mai Bazilika területén álló Szent Mihály plébániatemplomba költözött. Eger város és az egyházmegye lakosságának növekedésével szükségessé vált egy nagyobb templom építése, melyet Telekessy István kezdett meg, majd Erdődy Gábor az eredeti tervekkel jelentősen megváltoztatva és a templomot majdnem kétszeresére bővítve fejezett be 1727-ben.

Az 1800-as évek elejére a több évszázados harcok elmúltával az ország lakossága úgy megnövekedett, hogy az immár érseki rangot kapott egri főpásztorok még nagyobb főszékesegyház építését határozták el. Eszterházy püspök készítette el az első tervek, majd Pyrker érsek ismételten tárgyalt tervezőkkel és végül Hild Józsefet kérte fel a katedrális felépítésére. A főszékesegyház 6 év alatt épült meg és 1837. május 6-án szentelték fel. Az épület főszobrása Marco Casagrande olasz szobrász volt.

„Markhot Ferenc Oktatókórház és Rendelőintézet részét képező Irgalmasrendi kórház és az itt működött első orvosi egyetem”

Hazánkban ez a legrégebbi olyan intézmény, amely eredendően kórháznak épült (tehát nem szegényház jogutódjaként lett kórházzá), és az 1728-as átadást követően mind a mai napig eredeti helyén és eredeti funkciójában működik, vagyis a betegellátás szolgálatában áll.

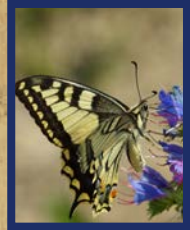
Külön történeti érdekességgel is bír az első lépcsőben megépült és átadott épület, mivel Eszterházy Károly püspök kezdeményezésére 1769. november 25-én itt kezdte el működését a történelmi Magyarország első orvosi egyeteme. Eszterházy a tananyagot a Bolognában diplomázott, és még az előző püspök (Barkóczy Gábor) által Egerbe hívott Heves és Külsőszolnok vármegye igen aktív és lelkes tiszti fizikusával, Markhot Ferencsel készítette el. Miközben Eszterházy püspök az orvosi fakultást is magába foglaló teljes, négyfakultásos egyetem számára elkezdte a mai Liceum megépíttetését, az elméleti és gyakorlati orvospépzés Irgalmasrendi kórházban folyik, a hallgatók vizsgáira Jogakadémia falai között kerül sor. Néhány év után Mária Terézia rendeletére, az orvospépzés Nagyszombatra került annak ellenére, hogy akkor ott még kórház sem volt. Maga az épületegyüttes műemléki szempontból is jelentős értékekkel bír, és a belső helyreállítás befejezését követően a restaurált bútorkészítés és a berendezési tárgyak visszakérülésével egy különleges orvostörténeti emlékekkel gazdagodik Eger városa.

„Kossuth Lajos utca és három leghíresebb palotája”

A város töröktől való visszafoglalása után, az 1700-as évek legelejétől a püspöki központba visszatelepedő kanonokok – elhagyva a várat, mely korábban székhelyük volt – a városban, előbb a mai Knézh Károly utcában, majd a Szent Mihály főtemplom környékén kezdtek építkezni. A középkori eredetű, várhoz felvezető utca ettől az időtől épült ki, és vált a város legszebb barokk utcájává, barokk-rokokó-klasszicizáló épületeinek nagy kapuival, faragott szobor díszével, kőkeretes ablakaival...Az itt felépül kisebb-nagyobb paloták (pl.: Vagner kanonok háza, Püspöky kanonok háza, Zábrátzky-ház, Steinhauser Antal szobrász háza, Butler ház) közé középületek is ékelődtek. Ilyen a Foglár Intézet / Collegium Juridicum, (1740-41, később Angolkisasszonyok intézete), a Vármegyeháza vagy a Liceum épülete (déli homlokzatával), de méltóságteljes jelenlétével a Ferences templom és kolostor arra is emlékeztet, hogy Eger az ország egyik kiemelkedő egyházi központja már több mint ezer esztendeje. Az idők során a kisebb, jellegtelenebb épületek helyén még a 18–19. században klasszicista, vagy az elmúlt évszázad alatt újabb építésű házak nőttek, de barokkos jellegét – a legszebb épületeinek köszönhetően – az utca megtartotta, és így együtt, magyarországi viszonylatban is, jelentős építészeti, festészeti, iparművészeti, egyháztörténeti és kultúrtörténeti értéket képvisel.

„Mész-hegy – Nyerges-tető helyi jelentőségű védett természeti terület”

A Mész-hegy – Nyerges-tető helyi jelentőségű természeti területet. A terület nagysága 146,64 hektár. Alapkőzetét döntően riolittufa, kisebb részben ignimbrit adja. Botanikailag legértékesebb területei a Mész-hegy nyugati oldalán található melegkedvelő tölgyes, valamint az erdőssztyep-, és lejtőssztyeprét foltok, melyekben számos védett növény- és állatfaj is él.

A területen található kaptárkövek geomorfológiai és kultúrtörténeti szempontból is értékesek. Az alapanyagukat szolgáltató riolittufa körülbelül 20 millió éve keletkezett, azóta a természet erői szabadon pusztítják felszínét. A kőbe vájt fülkék kora megközelítően 500-1500 év, kifaragásuk oka máig ismeretlen. Újabb eredetűek (kb. 100-200 év) a pincék és a pihenőhelyként, örkunyhóként használt bújók, melyek a terület művelése kapcsán kerültek kifaragásra. A területen a 2011-2012-es terepbejárások alapján 26 védett növényfaj fordul elő, irodalmi adatok további 9 védett növényfaj előfordulásáról tájékoztatnak. A terepi felmérés alapján 92 védett állatfaj fordul elő a területen, irodalmi adatok további 23 védett állatfaj jelenlétét dokumentálják.

„Az 1992. óta tartó Virágos Egerért Szép Környezetért Verseny /mozgalom”

1992-ben valami elkezdődött egy virágos városkép kialakításában. Akkoriban mintegy 500m² egyynyári virágfelület volt Egerben. Az Európai Virágos Városok és Falvak Versenyének nemzetközi bizottsága megkereste Magyarországot, hogy csatlakozzon a versenyhez. Akkor országos virágos verseny még nem volt, a szervezők felkérték a városvezetést, hogy bemutassa a történelmi, építészeti háttérrel, teremtsen meg egy virágos egri zöldfelületi rendszert és vegyen részt az európai versenyben. A városvezetés igent mondott és elkezdődött egy közös gondolkodás a közterület fenntartók és a városházi szakemberek bevonásával. Így született meg a gondolat, hogy a város lakossága legyen bevonva a virágosításba. Első alkalommal virágok biztosításával lett a versengés kiírva, mintegy tudatos ellenőrzéssel, hogy az átadott növényeket valóban gondozták-e? Mára a verseny kiszélesedett több kategóriában, több támogató kiíróval. Eddig közel 5.000 pályázó vett részt a versenyben és megszámlálhatatlan a hozadéka, hiszen nemcsak a városi virágfelületek többszöröződtek meg, hanem a lakossági tudatos környezetszépítés is óriásit fejlődött. Eger a versenynek is köszönhetően aranyérmes Európai virágos város /2007/.

„Egri Minorita templom”

A templom felépítése mintegy két évtizedet vett igénybe, kivitelezése, belső berendezése, a művészi díszítés nagy része már egri mesterek műve. A Minorita templom építészeti, képzőművészeti és iparművészeti értékeivel együtt az európai barokk kiemelkedő alkotása. A belső tér kialakítása méltó a küldő reprezentatív megjelenéshez: építészeti elmei, az apszis és a mellékoltárok ívei, a kórus kidomborodó mellvédje, az oszloppillérrrel és s fél oszlopok magas lábazata, mind rímel a külső formákhoz. Nem csak materiális, hanem szellemi, lelki, hitbéli ékessége is városunknak, hiszen egy templom nem csupán a művészi értékénél fogva lehet jelentős. Összeköt történelmi korokat, összeköt nemzeteket, összeköt – nem csupán hívő – lelkeket. Szépségére, a benne rejlő értékekre és azok tisztelőire, majdan megóvására mindig emlékeztetni kell azt a közösséget, mely megörökölte elődeitől. Ezért is fontos, hogy a legutóbbi főhomlokzati felújítás jelentősen javított a templom évszázados elhanyagoltságán, így ismét büszkén vallhatják az egriek, hogy Közép-Európa egyik legszebb barokk temploma az városuk főterén áll.

„Egri ciszterci – volt jezsuita - templom”

A jelenlegi Szent Bernát Ciszterci Borgia Szent Ferenc templomot a jezsuita rend építtette 1699-1743 között (építész: P. Pethő István, P. Geyer Bernát, Giovanni Battista Carlone). Falképek, korábban Kracker János Lukács, Borgia Szent Ferenc életéből vett jelenetekkel, elpusztult. Jelenleg Innocent Ferenc és Bader Károly 1888-as falképei díszítik. A templom berendezése 1770-ben fejeződött be. A jezsuita rend feloszlata után 1773-tól a templomot és a rendházat a ciszterciek kapták meg. Többször sújtotta tűzvész, földrengés és villámcsapás. 1792-1857 között többször javították. Nagy műemléki helyreállítására 1968–69-ben került sor Rados Jenő tervei alapján. 2015-ben a szentélyének freskóit is restaurálták, jelenleg a főoltár restaurálása zajlik. Eger kiemelkedő barokk-rokoko műemléke. Építészeti és szinte teljes egészében a 18. századból fennmaradt berendezésének (oltárképei, szószéke stb.) kvalitása hasonló értékkel bír, mint a város másik barokk temploma, a Minorita templom. Johann Lucas Kracker által festett mennyezetfreskója sajnos nem maradt fenn, de főoltárának különleges megoldása és kiemelkedő színvonala európai minőséggel bír. A magyarországi barokk templomok legszebbjei közé sorolható.

„Egeri /belterületi/ fészületek - keresztok, Mária szobrok”

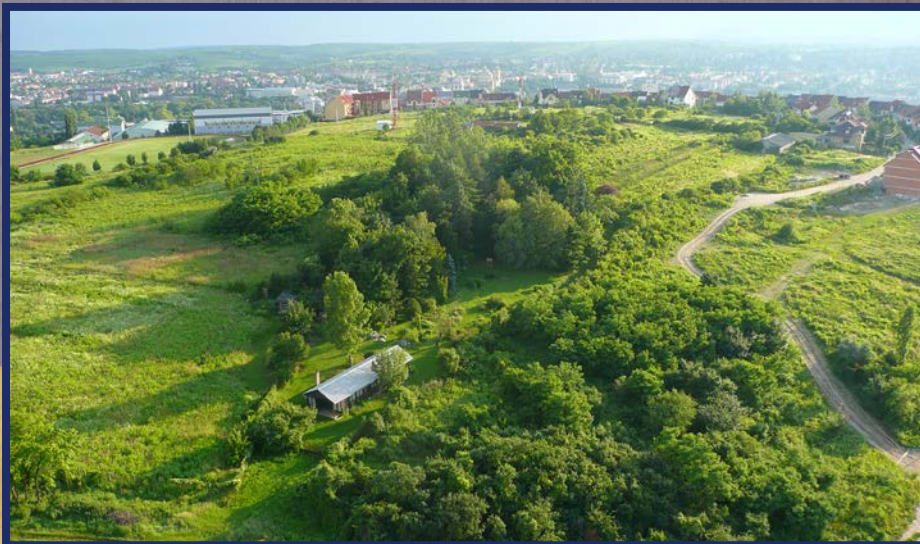
Az Egerben állított keresztokról egyházi iratok: keresztalapító oklevelek, fenntartási alapítványok, egyházlátogatási jegyzőkönyvek lapjain, birtok- határleírásokban és a még álló keresztok feliratain találhatunk információkat. A keresztok és szobrok állítói az egeri társadalom minden rétegét képviselték, képviselik (pl. megyénk alispánja, városunk vezető papjai, polgárai, nemesei, szőlő és földművesei és egyszerű írástudatlan lakosai). A szakrális emlékek egeri mesteremberek munkái. Krisztus testének - a Mária szobrok kifaragásakor a kőfaragó mesterek tettek tanúságot ügyességükről. A kereszt pléh Krisztusának és bádogtetejének kialakítása a bádogos mester felkészültségét bizonyítja. A keresztok fakerítésének elkészítése, díszítése, faragása az ácsok, asztalosok ügyességét mutatják. A fémkerítések díszítményei a kovácsmesterek keze munkáját dicsérik. A teljesség igénye nélkül néhány név az egeri mesterek közül: Ivánszky Lajos Kovács János, Manglitz Ferenc, Minárovits Gyula kőfaragók, Kienle György szobrász, Fürjes József képesített kőműves és ácsmester, Fülöp György ácsmester, Gulovin Endre és Manglitz Ferenc festő, Streimelvágy József épület és műlakatos mester.

„Szeplőtelen Fogantatás Nagyboldogasszony Ferencs templom”

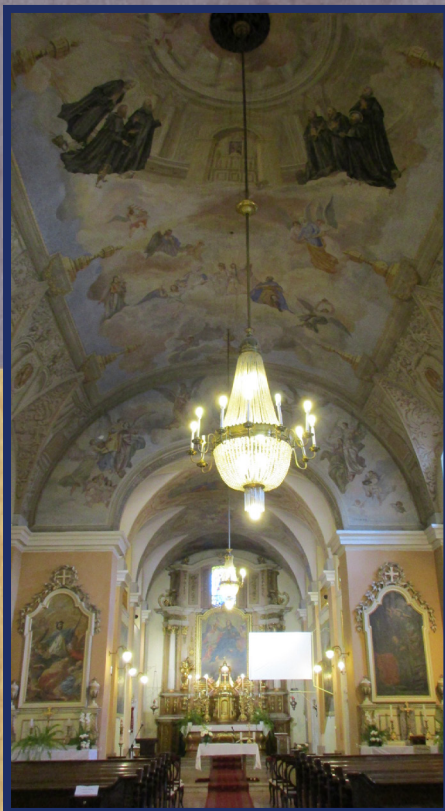
A Kossuth Lajos és az Egészség ház utca kereszteződésében álló kéttornyos, egyenes szentélyzáródású, altemplommal is rendelkező, az egriek által csak Barátok templomának nevezett istenháza Eger művészettörténetileg jelentős templomai közé tartozik. Feltehetően Giovanni Battista Carlone tervezte, és teljes mértékben adományokból épült fel. Homlokzata és két tornya Nitsman János munkája (1772–1776). A két torony között enyhén előreugró kapuzat Johannes Pliczner kőművesmester vállalkozásában készült, de a szobrászi munkákat – a művészettörténet kutatás által stíluskritikailag elfogadottan – Giovanni Adami végezte (1793). Az oromzat félköríves falfülkéjében lévő Immaculata szobor Steinhauseregri képfaragó kitűnő munkája. Építészeti jelentősége elmarad a Minorita vagy a Ciszter templom mögött, de belső berendezése, kiemelten baldachinos, szoboralakkal díszített barokk-rokókó főoltára magyarországi viszonylatban kiemelkedő, reprezentatív alkotásnak számít. Készítője Kronowetter Pál kalocsai festő (Szűz Mária mennybevétele, 1761) és Stenhauser Antal egri szobrász volt (Joachim és Szent Anna), művükkel 1779-ben lettek teljesen készen. A mellékoltárok festményeit és szobraikat nagyrészt a legjobb egri mesterek (fr. Lucas Huetter, Kracker János Lukács képét később Kiss Alajos átfestette) készítették. A magyarországi ötvösművészet egyik legkvalitásosabb barokk mesterremeke, a Szilassy János által készített Úrmutató is a ferencesek számára készült 1752-ben.

„Eszterházy Károly Egyetem Botanikus kertje”

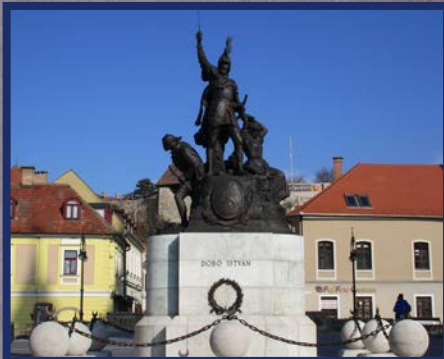
A botanikus kert az Eszterházy Károly Egyetem tulajdonában áll. 1967-ben alapították az akkori Növényteni Tanszék dolgozói, élükön Suba Jánossal és Pócs Tamással. A szakmai irányítást a Biológia Intézet, Növényteni és Növényéletteni Tanszék biztosítja. A Botanikus kert helyi jelentőségű természetvédelmi terület. A botanikus kert legfontosabb feladata a növényfajok megőrzése, szaporítása és az eredeti élőhelyére esetleges vissztelepítése. Emellett, mivel az egi Eszterházy Károly Egyetem Természettudományi Karának oktatásához tartozik a botanikus kert, bemutató helynek és az oktatás gyakorlati helyszínének tekinthető. Kiemelkedő az ismeretterjesztő szerepe, lehetőséget biztosít botanikai, ökológiai és természetvédelmi kutatásokhoz és a városi lakosságának kellemes környezetet biztosít a pihenéshez és kapcsolódáshoz. A botanikus kert számos növényfajt őriz és ezzel a Kárpát-medence növényzeti örökségének genetikai információt is. A legértékesebb növények közé tartozik pl. Tornai vértő (*Onosmatornense*), Magyarföldi husáng (*Ferulasadleriana*), Leánykököröcsin (*Pulsatillagrandis*), Északi sárkányfű (*Dracocephalumruyschiana*), Tátrai hölgymál (*Hieraciumbupleuroides*), Schudich-társóka (*Thlaspiikovatsiissp. schudichii*).

„Egri Fájdalmas anya Servita templom”

A templomot a 18. században, barokkstilusban építették: az épületet 1728–1732 között, a tornyot 1754-ben. Építéséhez felhasználták egy törökmecset és iskola falainak anyagát. A rendházat 1780 körül fejezték be. Legutóbb 1977-ben és 2012-ben újjátották fel. A hagyomány szerint a Servita templom és a kolostor helyén a középkorban a klarisszák temploma és kolostora állt, mely szintén híres búcsújáró hely volt, mégpedig ugyancsak a Szűz Mária tiszteletére, a titulusa „Bűnösök Menedéke” volt. A rendház építése 1724-28 között zajlott, a templom 1733-ban épült fel. A torony építése 1754-ben fejeződött be, Hazael Hugó servita szerzetes tervei alapján, aki Barkóczy püspök geometrája volt. A fő- és oldalbejárat szobrászati díszítményeit, valamint a Pieta szobrot, Szent János és Szűz Mária szobrai Singer Mihály szobrászművész készítette. A kegyszobor kompozíció a templom egyetlen, a főhajótól jobbra eső mellékhajójában helyezkedik el. A retabulum két oldalán exvoto (fogadalmi tárgyak) láthatók üveg alatt. A főoltárkép Balkay Pál alkotása, 1828-ban készült, Evangélista Szent Jánost ábrázolja. A servita atyák a 18. század elejétől a 20. század közepéig nagy szerepet játszottak a Mária-tisztelet ápolásában, a 19. században pedig a várbán lévő Kálvária kultuszában, illetőleg az oda vezető körmenetek szervezésben. Külön említést érdemel a rendház ebédlőjének díszítése és berendezése, a pompás, 18. századi faburkolatos refektóriumot Kracker János Lukács és a híres irgalmasrendi szerzetes, Lucas Huetter művei díszítik.

„Az egri önkormányzat által nyilvántartásban szereplő közterületi képzőművészeti alkotások”

Egert a közterületen elhelyezett képzőművészeti alkotások száma alapján jól ellátottnak minősítette a Képzőművészeti Lektorátus, külön kiemelve, hogy egy-egy művész legkiválóbb alkotásai kerültek Egerbe. Művészeti alkotások listája: Dobó István, /néhai Stróbl Alajos/, Dobó I. tér. Végvári harcosok, /néhai Kisfaludy Stróbl Zsigmond/, Végvári Vitézek Tere. Thália, /néhai Kerényi Jenő/, Érsekkert. Várvédők, / Illés Gyula és néhai Tar István/, Vár alsó kapu. Fekvő nő, /néhai Megyeri Barna/, Leányka utca. Daidalos, /Szegedi György/, Csiky S. 1. számú épület homlokzata előtt (intézményi terület). Termékenysé, / Csikai Márta/, Barkóczy utcai park. Hatvanas ezred emlékmű, /néhai/ Walder Gyula - Kiemle Gyula/, Hatvani kapu tér. Gyerekek a fán, / Csontos László/, Kodály Zoltán u. 4. 1956-os emlékmű, /Király Róbert/, Hatvani kapu tér. Kívóóóó, /Csontos László/, Eszterházy tér 5. Vitéz Szakáts Antal emlékmű, /ismeretlen alkotó/, Hatvani kapu tér. Olajfűrő, /Búza Barna/, Szálloda u. 5. Petőfi Sándor, /néhai Orbán József/, Petőfi tér. Alabárdos, /néhai Makrisz Agamemnon/, Kossuth Lajos u. 28. Évszakok: tavasz, nyár, ősz, tél, /néhai Kovács Ferenc/, Bervai lakótelep. Sas madár áldozatával, /Nyíró Gyula/, Leányka u. Szomjúság, /Király Róbert/, Autóbusz pályaudvarral szemben. Nap, Hold, Csillagok, /Gábor Magdolna/, Bartók Béla tér. Fekvő nő, /Papachristos Andreas/, Bajcsy- Zsilinszky utcai tömbbelső. Fekvő nő vagy Napozó, / Záhorkiz Nándor/, Gólya u. Szőlőtartó nő, /néhai Herczeg Klára/, Hadnagy u. Sárkányeregető, /néhai Bolgár Judit/, Kodály Zoltán u. 24. Vízbelépő, /Szabó László/, Egészség ház utcai lakótelep. Szőlőfűrtő seregély, városköszöntő plasztika, /Pusztai Ágoston/, Mátyás király – Sas utcai csomópont. Örökmécses a II. világháború áldozatainak emlékére, /átalakító: Wild László/, Tűzoltó tér. Funkcionális díszkút, /Pusztai Ágoston/, Széchenyi u. 17. Funkcionális díszkút, /Mészáros Dezső/, Jókai u. sarok. M. Szeszpel csuvas költő portréja, / BringinAnatolij- /ajándék/, Vallon u. 1919-es vörös tűzér emlékmű, /néhai Orbán József/, Ráckapu tér. Női figura, /Pelcz Zoltán – Debreceni Zsóka/, Szépasszony-völgyi parkrés. Szent István kút, / Wild László építész és társai által készített rekonstrukció/, Bajcsy-Zsilinszky u. 2. Tűzmadár, /Pusztai Ágoston/, Kossuth Lajos u. 5. Halászsas-díszkút, /Király Róbert/, Erzsébet udvar. Erzsébet emlékkő, / Wild László/, Erzsébet udvar. Emlékmű a II. világháború áldozatainak emlékére, /Sebestyén Sándor/, Felmémet templomkert Danubius szökőkút, /tervező - Fehér László/, Érsekkert. Zenepavilon, /Fehér László/, Érsekkert. Tinódi Lantos, /Pusztai Ágoston/, Tinódi Sebestyén tér. Egri mosónő, /Oláh Szilveszter/, Dr. Agyagási Dezső park. Bródy Sándor, /Varga Imre/, Érsekkert. Holocaust emlékmű, /Király Róbert/, Céh mesterek udvara. Cigány Holokauszt Kopjafa, Vallon u. Gárdonyi Géza, /Varga Imre/, Érsekkert. Gyengén látók szobra, / Farkas Ádám/, Dobó István tér. Nagy Könyv, /Popovits Zoltán/, Klapka u. Magyar Királyi 14. Dobó István honvéd gyalogezred II. világháborús hősi halottainak emlékműve, /Oláh Szilveszter/, Vitkovics Mihály u. Gál Tibor emlékszóbor, /Horváth Ottó/, Bródy Sándor u. Első Magyar Lakatos- és Lemezárugyár emlékhely, / Nagy-Bozsóky Mária, Peternyak Zoltán/, Dr. Agyagási Dezső park. Jakab Kovács emlékmű, /Király Róbert/, Kovács Jakab u. 21. Elszakított országgrészek emlékére állított kopjafa, /Cikó Dezső/, Liszt Ferenc tér. Deák Ferenc mellszóbor, /Pelcz Balázs/, Deák Ferenc u. II. Rákóczi Ferenc mellszóbor, /Kutas László/, II. Rákóczi Ferenc u. Díszkút, /MihajloKolodko/, Szépasszony-völgy. Generációk, /Rostás Bea Pirosh/, Nemzedékek tere. Országzászló, Pyrker tér. Gárdonyi Géza, /Kutas László/, Gárdonyi Géza tér. Térplasztika, /Szántó Tamás (tervező), Pallós Kornélia (tervező)/, Dobó István tér 6/A. Wass Albert, /Gábor Emese/, Farkasvölgy u.

„Egri Érseki Palota”

A török hódoltság után az új püspöki rezidencia a mostani Széchenyi utca egyik épületegyüttesében alakult ki, amelynek fekvése erre az időpontra már jóval kedvezőbb volt, mint az egykori várbeli palotáé. Telekessy püspök 1700 körül egyelőre az északi szárnyat tette lakhatóvá, és költözött bele. Az épületegyüttes északi végében gazdasági udvar volt, ahol elsősorban az istállók és a kocsik, hintók számára kialakított színek voltak. Az első nagyobb szabású és művészi igényű kiépítésre 1715-től Erdődy Gábor idejében került sor, amikor a püspök Giovanni Battista Carlone tervei alapján megépíttette a középső szárnyat. Az új épületszárny 1718-ra készült el. Az épület érdekessége, hogy mivel lejtős terepre építették, egyik oldalon földszintes volt, az út felől azonban emeletes. Erdődy Gábor utóda, Barkóczy Ferenc nem sokat változtatott az épületeken, mindössze néhány szobával bővítette és építtetett a palotához egy Orangeriát (narancsház - üvegház) is, ahol egzotikus növényeket tartottak. Eszterházy Károly püspök, aki 1762-ben érkezett Egerbe, jelentős változtatásokat hajtott végre az épületen. A bővítést és az átalakítást Fellner Jakabbal tervezte meg. Az épületet mind északi, mind déli irányba meghosszabbította, mindkét végébe jól elkülöníthető, ballusztos korlátokkal díszített végszárnyat, ún. „galériát” építtetett, melyek tetejét szobrok díszítették. A déli oldalon lévő szárnyba helyezte az új kápolnát, melyet a Szent Kereszt tiszteletére szentelt fel, és melynek mennyezeti freskóját Johann Lucas Kracker készítette. Az épület északi végében egy reprezentatív belső lépcsőházat alakított ki, amely a kápolnán kívül az épület legimpozánsabb része és melynek földszintjén egy kocsi áthajtó kapott helyet, melyet keleti oldalán egy díszes, nyugati oldalán pedig egy szerényebb kapuval láttak el. A főépület, amely közben még egy emelettel is bővült, most már teljesen összeépült az északi szárnyal. Legutoljára a palota déli szárnya nyerte el jelenlegi formáját. 1827-ben lett Eger érseke Pyrker János László, aki korábban velencei pátriárka volt, és Itáliából mintegy 200 darabból álló festménygyűjteményt hozott magával. 16-18. századi főként itáliai, kisebb részt németalföldi művészek munkáit. Az érsek ezt a képtárat kívánta a klasszicista stílusban újonnan átépített déli szárny emeleti termeiben elhelyezni.

„Eger, Hősök temetője”

„Oltárok ezek a halmok itt körül: a magyar vitézség, hazaszeretet és kötelességteljesítés oltárai...”
(Nemecsek Aurél)

A hős „halálra” is elszánt vitéz katona. Hősi halott olyan hős, aki harcban a hazáért, vagy vészélyes helyzetben a közösségért életét áldozta, ill. az ott szerzett sebesülés, betegség következtében elhalálozott. A Hősök Temetőjeként ismert temető a Kisboldogasszony Temető nyugati részén lett kialakítva az I. világháború kezdetén és az egi hadi kórházakban elhunytak nyughelyévé „Katonai temetővé” tették. A hősöket 16 sorban temették el, a sírokat egyszerű fakeresztekkel jelölték. 1925-1926-ban szomolyai kőből készült síremlékeket „kőkereszteket” állítottak, a magyar származású hősök feje fölé hármass halmon álló kettős kereszttel ellátott síremléket, az idegen hősöknek pedig egyszerű kereszttel ellátottat készítettek. A temetőben a monarchia katonáit, orosz-, olasz- és szerb származású hadifoglyait és szerb internáltakat temették el. Az itt eltemetett első hősi halott 1914. augusztus 18-án, az utolsó 1918. szeptember 30-án hunyt el. A legfiatalabb 17 évesen a legidősebb 51 évesen nyugszik a temetőben.

„Az egri zeneoktatás iskolája”

Eger arculatához szervesen kapcsolódott a zenei élet. Hagyományai voltak az egyházi zenélésnek, és a polgári életforma egyik tartozéka volt az egyesületekben folyó közös muzsikálás. Az ehhez szükséges képzést eleinte az egyházi és magániskolákban folyó oktatás jelentette. A magániskolák közül legjelentősebb az Aradról származó Gáspárdi Katinka zongoraművész iskolája volt az 1930-as években. Gáspárdi Katinka halála után, nevelt lánya, Fogelné Kaufmann Emmy, zeneakadémiát végzett hegedűművész tanárnő vette át a magán zeneiskola vezetését, mely később munkaközösséggé alakult. 1953-ban, a minisztériumban való közbenjárása eredményeként jöhetett létre a Panakosza házban az Állami Zeneiskola, melynek első igazgatója lett. 1981-re a műemlék jellegű épület állaga annyira megromlott, hogy életveszélyessé vált, így került sor az intézmény átköltöztetésére a Kossuth utca 14/a szám alá, a Ferences rendi kolostorba. Mivel 1996-ban a kolostor újra egyházi tulajdonba került, gondoskodni kellett egy olyan épületről, amely eleget tud tenni a megnövekedett igényeknek, és rendelkezik koncertteremmel is. A választás a „rég” Panakosza házra esett, az újjáépített iskola 881 m²-én helyezkedik el 21 zenei oktatásra szolgáló teremmel, 1 nagyteremmel (dizsterem). A zeneiskola a város kulturális életében kiemelkedő tényezővé vált. A zeneiskola növendékei, tanárai állandó résztvevői a városi, megyei rendezvényeknek, ünnepeknek, részt vállalnak az Egri Szimfonikus Zenekar, a Gárdonyi Géza Színház, illetve énekkarok, más intézmények munkájában is

„Egri Víz”

Az egri gyógyszerészet múltjának egyik legkülönlegesebb fejezetét képezi egy, a jezsuita patika vezetője által a XVIII. század derekán „feltalált” s először saját patikájukban, majd pedig az irgalmas rend egri patikájában, s két másik helybeli patikában készített alkoholos gyógynövénydesztillátum, az „Egri Víz”. Az egri jezsuita patika 1714-ben nyílt meg, amit Telekessy István egri püspök nagyvonalú, 2000 rajnai forintnyi adománya tett lehetővé. Itt dolgozott Simon Ferenc (1728-1761) jezsuita szerzetes, aki kiváló patikus és gyógyító, és feltételezhetően az Egri Víz feltalálója, első készítője volt. Az őt követő jezsuita gyógyszerészek az igen keresett és nagy hasznot hozó Egri Víz összetételének és előállításának titkát szigorúan őrizték. Legalább ennyire titkos volt az irgalmas rendiek Gránátalma patikájának Egri Vize is. Arra vonatkozóan, hogy került az egri irgalmasok birtokába a készítmény előállításának módja, nincs biztos információ. A Heves Megyei Levéltár által őrzött irgalmas rendi iratok között viszont fellelhető egy 1766-ban kelt receptúra. A jezsuiták által készített Egri Víz összetétele nem ismert, azonban feltételezhető, hogy jelentős eltérések nem voltak az irgalmas rendiekétől. Az egykor titkos készítményről megállapítható, hogy az 14 különféle növényi rész (herba, cortex, flos, fructus, lignum) előírt arányú keveréke zúzalékának szeszes készítménye, melyet lepárlás desztilláció útján nyertek.

„Estei Hippolit püspök egri várban lévő reneszánsz címerfreskója”

A Hippolito d'Este – Estei Hippolit – püspök (1479/1497–1520) egri várban lévő címerét ábrázoló freskót a Kozák Károly és Détshy Mihály által vezetett átfogó régészeti feltárások, várfalkutatások során tárták fel. A vár déli falánál 1959-ben kezdődő régészeti munkák alkalmával egy gótikus kaputorony későbbi elfalazásának elbontásakor találtak rá. Megtalálása után a Magyarországon egyedülálló jelentőségű leletet restaurálták. A torony helyreállítási terveit Sedlmayer János készítette (1971). Város felé néző külső, déli homlokzatán lévő címerről azóta is Hippolit-toronynak nevezik ezt, a püspökvár erődítményrendszeréhez tartozó Zsigmond kori építményt /Hippolit, Mátyás király második feleségének, Aragóniai Beatrix (1457–1508) nápolyi királylányának volt az unokaöccse/.

Ez az 1500-ból származó festett emlék nem csak egri vonatkozásban, de Magyarországon is ritkaság számba megy. Egyrészt annak az időszaknak az épített emlékei nagyrészt ország szerte elpusztultak, másrészt technikájából – szabadtéri freskó – fakadóan is különleges tény a fennmaradása.

„Festett menyasszonyi ládák Egerben”

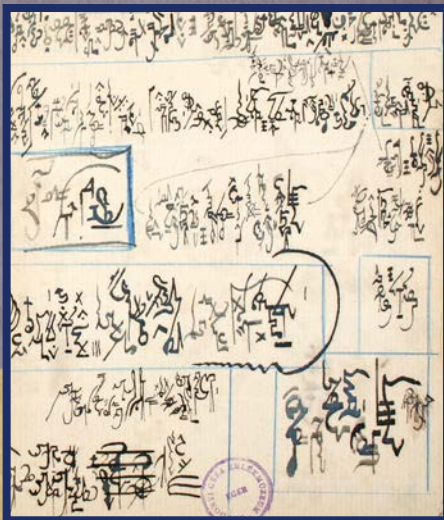
A palóc vidéken a faragott bútör mellett a festett lakásberendezés is kedveltté vált. Észak – Magyarországon, sőt az Észak – Alföldön is legjobban a gömöri mesterek kelengyvs ládái terjedtek el, és ez tartott a XIX. sz. második felétől a XX. sz. 20-as évtizedéig, a nagyipari bútorgyártás kezdetéig. A leginkább keresett menyasszonyi láda mellett festett tornyos ágyak, bölcsök, tálasok, fali tékák, tükrök, saroklócák kerültek Eger környékére is nagy számban. Egerben még ma is ismert, és egyes lakásokban és a Vármúzeumban is fellelhetők a festett menyasszonyi ládák. A menyasszonyi láda annyira fontos elemét alkotta a város főként peremrészeiben, külső hóstyaiban élő szőlőművelő, bortermelő, kisiparos, kiskereskedő háztartások berendezéseinek, hogy joggal tekinthetjük egrinek. A megrendelők sokszor egyedi igényeket támasztottak a gömöri mestereknél /pl. egri megrendelés esetén a márványozás sosem maradt el, vagy az ún. nagyrózsát több szín és forma változatban kérték / így a motívumok mozgalmassabbakká, élénkebbé válva a városra jellemző barokk formavilág részévé váltak.

„Az egri Wind-féle téglagyári agyagbánya rétegsorának feltárása”

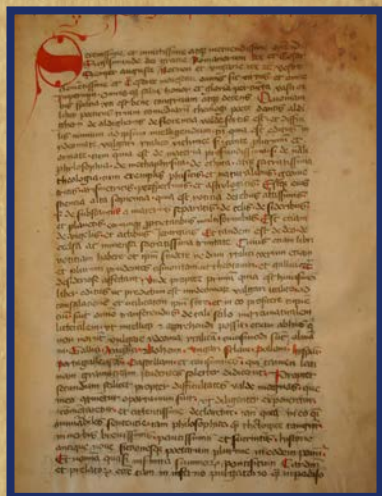
Eger, a volt Wind-féle téglagyár agyagbányájának művelés által feltárt rétegsorával páratlan és nemzetközileg is számon tartott földtani-öslénytani örökséggel büszkélkedhet. Ez egy olyan speciális turisztikai látnivaló, amely kutatók százait vonzza a megyénkbe. Az egri téglagyár agyagbányája nem csak több millió éves csigák, kagylók, korallok, cápa fogak híres lelőhelye. 1972-ben Báldi Tamás geológus professzor, egyetemi tanár javaslatára a földtörténeti kortáblázatban az oligocén végét és a miocén elejét városunkról, „egri emelet” néven különítették el az agyagbánya rétegsora alapján. A rétegsor Egri Formáció néven használatos a geológiai nevezéktanban. Ősmeradványokat itt az 1800-as évek vége óta gyűjtenek. Innen indult Legányi Ferenc amatőr kutató pályája is, akinek a munkája nyomán új alapokra helyezték a Bükk hegység kutatását. Sajnos sem a téglagyár, sem az agyagbánya nem áll védelem alatt. Ha azonban a bányaművelés befejeződne, akkor nem lenne többé olyan feltárás, ahol az „egri emelet” és az Egri Formációba tartozó képződmények ilyen teljességben megfigyelhetők volnának.

„Gárdonyi Géza irodalmi hagyatéka”

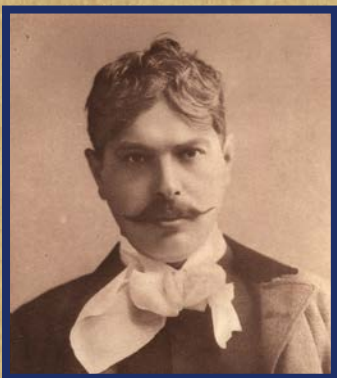
Gárdonyi Géza Agárd-pusztán született 1863-ban. 1878-ban beiratkozott az egri érseki tanítóképzőbe. A tanítói hivatást 1885-ben hagyta el, újságíróként dolgozott Győrben, Szegeden, Aradon majd Pesten. Egerbe költözésének egyik fontos oka volt, hogy megfelelő alkotói közeget találjon elmélyült munkájához. A csendes, nyugodt környezet, a sok gondolkodás, elmélkedés, a fáradhatatlan olvasás, folyamatos önművelés hozták létre azt az írói magatartást, ami Gárdonyi műveinek is részévé vált. Az Egri csillagok, a Láthatatlan ember és az Isten rabjai című történelmi regényeivel nagy sikert aratott. Kisregényei közül néhány történelmi témájú (A kékszemű Dávidkáné), de foglalkoztatta őt az egyszerű városi és falusi emberek élete is (Az öreg tekintetes, Aggy Isten Biril, Ki-ki a párjával.) Novellái először Győrben jelentek meg 1888-ban Száz novella címmel, a Figurákhoz pedig Mikszáth Kálmán írt előszót 1890-ben. Legismertebb elbeszéléskötete Az én falum és a Hosszúhajú veszedelem. A bor című színdarabja több mint száz előadást élt meg a Nemzeti Színházban. 1922-ben halt meg Egerben. Sírja az egri várban zárandokhelyé vált. Gárdonyi Géza író 1897-től haláláig, 1922-ig élt Egerben. Egri csillagok című regénye Magyarország nagy könyve, minden hatodikos kisdáknak kötelező olvasmány. Az író ezzel a regényével tette híressé Egert és az 1552-es törökök elleni dicső győzelmet. Gárdonyi Géza irodalmi hagyatéka az író egri otthona, mely eredeti állapotában kerül bemutatásra. A hagyatéka része az író könyvtára (3335 tétel), levelezése (722 tétel), sajtókivágat-gyűjteménye (176 tétel), cédulagyűjteménye (487 tétel), regények, novellák kéziratai (243 tétel) és relikviái (217 tétel).

„Az Egri Főegyházmegyei Könyvtár Kincsei /kódexek, ősnymtatványok, kéziratok/”

A Könyvtár alapítója Eszterházy Károly püspök. Az alapítás éve: 1792. Az alapításkor 16 ezer kötet volt az intézmény birtokában, ma mintegy 170 ezer könyvtári egység. Az intézmény tulajdonában 34 kódex és 95 ősnymtatvány van. 104 nyelven található meg a Szentírás, vagy annak valamely része önálló kötetben. Ezek közül elsőként Károlyi Gáspár bibliafordításának Szenczi Molnár Albert által átdolgozott (saját szavaival „igazgatta, néhol meg is jobbitotta”) és 1608-ban kiadott változatára hívjuk fel a figyelmet, a könyvtárnak ez a legkorábbi (protestáns) bibliafordítása. Károlyi (Nagykároly, 1530 – Gönc, 1591) családneve Radics (vagy Radicsics) volt, a Károlyi nevet szülővárosa tiszteletére vette fel. 1586-ban kezdte Pelei János tanító és mások segítségével a Vulgátá, a héber és görög szöveg alapján, valamint Heltai és Méliusz fordításának figyelembe vételével a Biblia fordítását, melyet 1590-ben adott ki Vizsolyban. Az első kiadás 2.414 oldalon, kb. 800 példányban jelent meg. Jelenleg 52 fennmaradt példányról tudunk, ebből 24 van határainkon belül. a könyvtárnak ez a második kiadásnak nyilvánított munka a legkorábbi Károlyi –Bibliája. Ezeken kívül jelentős mennyiségű Hungarica (1710 előtt nyomtatott magyar kiadvány) és értékes kéziratok vannak a könyvtár birtokában.

„Bródy Sándor irodalmi öröksége”

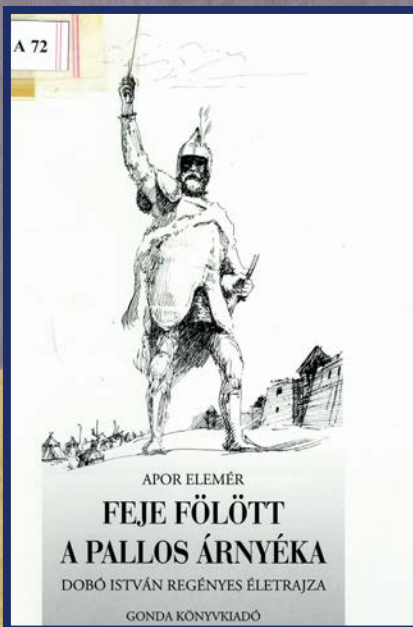
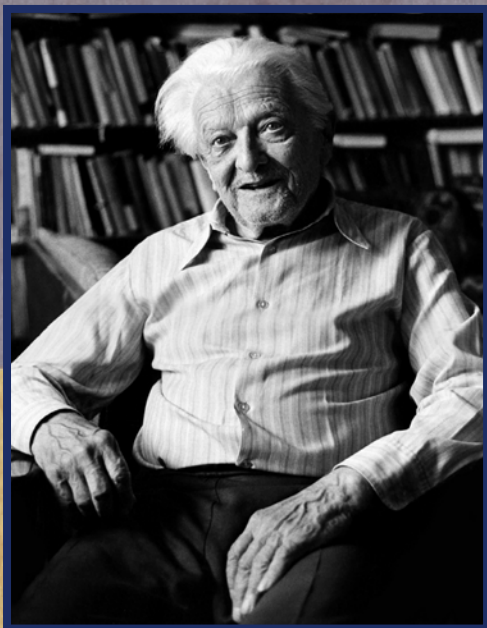

Bródy Sándor Eger város irodalmának meghatározó egyénisége. Megkérdőjelezhetetlen nagysága örök nyomot hagyott nemcsak városunk, hanem országunk kulturális örökségében. Máiig számtalan tanulmány lát napvilágot munkásságával kapcsolatban. Tudományos konferenciák, programsorozatok idézik fel. szellemi nagyságát, értékes életművét. Irodalmi hagyatéka ma is élő, hiszen műveit újból kiadják, darabjait színpadra állítják.

A kritikusok szerint Bródy egész életműve jelentős, amellyel az irodalmi életre hatott. A fiatal írók vezéralakja, aki rendkívül lelkes, ötletekben gazdag és vitára kész volt. Képes volt arra is, hogy utat mutasson nála jelentősebb szerzőknek.

A Bródy Sándor Megyei és Városi Könyvtár, mely Eger város kulturális életének meghatározó intézménye, 1988-ban felvette az író nevét. Így tisztelge az író életműve előtt.

„Apor Elemér munkássága”

Dr. Kapor Elemér (írói nevén Apor) költő, író, szerkesztő 1907. március 19-én született Rimaszombatban. Édesapja tiszviselő volt, aki Makó után Egerben telepedett le.

Érettségi után az Egri Jogakadémiára jelentkezett. Egyre népszerűbb szerző lett a város irodalmi köreiben, elnyerte a Gárdonyi Társaság irodalmi pályázatának első díját is. Szegeden szerezte meg jogi diplomáját, de újságíró lett. 1928-ban került az Egri Népiújsághoz, amely 1929-től Eger címmel jelent meg. Újságíróként részt vett az egri vár régészeti feltárásában is. Az újságírás és az irodalom mellett nagy szenvedélye volt a színjátszás. Rendezőként és színészként is részt vett az Egri Műkedvelők Köre előadásain. A Kör, amely 1931-ben felvette a Thália Egri Színjátszó Társaság nevet, igen színvonalas előadásokat tartott. A szinkör elnöke 1938-ig dr. Óriás Nándor jogakadémiai tanár, majd Breznay Imre volt.

Napjainkban Apor Elemér testesíti meg Gárdonyi igazát: nem születhet mindenki Egerben, de kivívhatja az egri nevet. 1991-ben Apor Elemér Eger díszpolgára lett, 1992-ben pedig a Magyar Köztársaság Arany Érdemkeresztjével tüntették ki.

„Kracker János Lukács egri művei”

Az 1719-ben, Bécsben született festő nevét magyarosan is mondhatjuk, hiszen Kracker János Lukács itt, Egerben hunyt el 1779-ben. Ez a Habsburg Birodalmat bejárta festő bécsi előtanulmányok, majd morvaországi kitérője, prágai és pozsonyi/jászói fő művei megalkotása után Egerben találta meg műhelyének és családjának végleges helyszínét. Az itt található alkotások nem csak a magyarországi és az Eger környéki művészet legjelentősebb alkotásai, hanem Közép-Kelet-Európa egyik meghatározó, 18. századi festőjének fennmaradt művei.

Johann Lucas Kracker 1764-ben ajánlja fel szolgálatait Eszterházy Károly püspöknek. Ennek a kapcsolatfelvételnek olyan gyümölcsöző eredménye lett, hogy Kracker 1768-as egri letelepedése után a város és az egyházmegye megtelik a művész keze nyomával.

Főbb művei Egerben: Szent Antal a Madonna előtt, 1771. az egri minorita templom főoltárképe. Judit Holofernes fejével, 1752–1758 között, Egri Érseki Palota Látogatóközpont és Főegyházmegyei Múzeum. Salomé Keresztelő Szent János fejével, 1752–1758 között, Egri Érseki Palota Látogatóközpont és Főegyházmegyei Múzeum. Jézus körülmetélése, 1752–1758 között, Egri Érseki Palota Látogatóközpont és Főegyházmegyei Múzeum. Krisztus az Olajfák hegyén, 1764–1765 körül, Egri Érseki Palota Látogatóközpont és Főegyházmegyei Múzeum. Az Erény diadala, 1774 Freskó az egri Kispréposti Palota dísztermének mennyezetén Kossuth Lajos u. 4. A tri(d)enti zsinat, 1778 freskó a liceumi könyvtár mennyezetén, Főegyházmegyei Könyvtár. Eszterházy püspök könyvtárának legimpozánsabb része az a freskó, amelyet Johann Lucas Kracker és veje, Josef Zach festettek 1778-ban, és amely a trentói (trienti) zsinatot ábrázolja.

„Dobó István Gimnázium, Eger első állami iskolája”

A Dobó István Gimnázium 1890 óta működik állami gimnáziumként, Eger egyik legszebb barokk épületében. 1754-ben a jezsuiták rendházaként és gimnáziumaként építették. 1773-ban a rend megszüntetése után a ciszterek kapták, 1787-től pedig királyi gimnázium. Az iskola 1921-ben vette fel Dobó István nevét, 1936-tól pedig hivatalos elnevezése Egri Magyar Királyi Állami Dobó István Gimnázium lett. Az 1949/50-es tanévben a Dobó Gimnáziumba olvadt a volt Ciszterci Gimnázium, majd 50/51-től az angolkisasszonyok korábbi leánygimnáziuma. Ekkor történt meg az államosítás. 1954-ig működött ebben a formában az iskola, amikor is újjáalakult a Szilágyi Erzsébet leánygimnázium, majd az 1957/58-as tanévben megkezdte működését a Gárdonyi Géza Gimnázium.

A nagy múltú gimnázium műemléki falai között magas színvonalú tanítás és nevelés folyt és folyik napjainkban is. Kiváló pedagógus egyéniségek voltak alakítói annak a légkörnek, mely alkalmassá tette az iskolát arra, hogy jeles művészeket, tudósokat, szakembereket, sportolókat neveljen.

„Füzesabony-Eger vasúti szárnyvonal”

1872. november 3-án indult el a gőzvontatású vasúti közlekedés Füzesabony és Eger között.

A Füzesabony-Eger vasúti szárnyvonal megépítése, létrejötte, a vasútvonal 1872-ben történő átadása alapvetően megváltoztatta Eger város közlekedési viszonyait:

- A vasútvonal bekapcsolta az országos hálózatba, elérhető közelségbe hozta az ország fővárosával, Budapesttel.

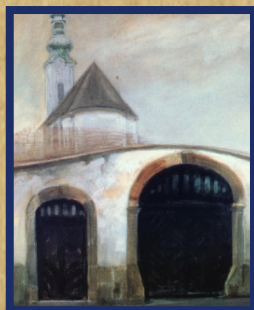
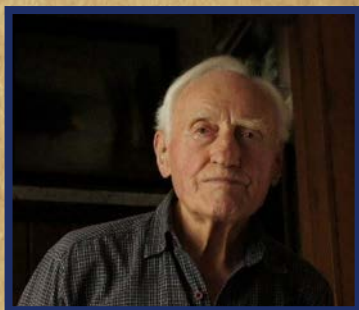
- A vasútvonal építése és üzeme jelentős gazdasági fejlődést hozott Egernek és az egri völgynek. Az Egerben működő vállalatok a vasút révén előnyösebb gazdasági helyzetbe kerültek, bekapcsolódhattak, bekapcsolódtak az országos forgalomba.

- Eger város lakosságának a vasút olcsóbb, gyorsabb közlekedést teremtett a közúti forgalommal szemben.

- Heves vármegye és ország más vidékén élő lakosságának lehetőséget biztosított az Egerbe történő eljutáshoz. A vasúti személyszállítás révén az egyházmegye székhelyére irányuló illetve innen induló egyházi zarándoklatokat nagyobb tömegek megjelenését-mozgását tette lehetővé.

- A XIX. század utolsó harmadában és különösen a XX. század első felében fellendülő turizmus révén Eger és környékének látnivalói elérhető közelségbe kerültek az ország lakosai számára.

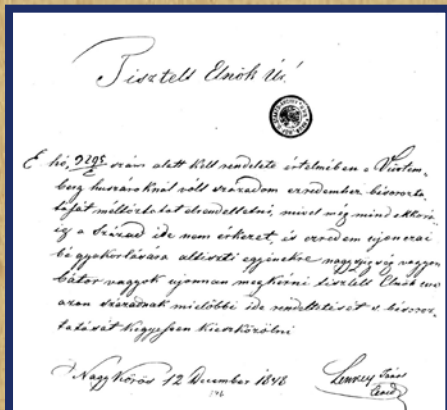
„Nagy Ernő festőművész munkássága”

Nagy Ernő művészetében és létformájában mindvégig hű maradt szülőfalujához, Felnémethhez és a felnevelő városhoz, Egerhez. A szűkebb haza, a hevesi táj nevelte festővé. Az alapélmények el nem apadó forrása volt számára ez a vidék. Mélységes humánusmot árasztó művészetének „hajszálgyökerei” itt találtak éltető nedvekre, hiszen mindig is igazabbnak vélte a felnevelő táj „tisza forrása” mellett maradni. Szinte magától érthető, hogy a szellemi néprajzban is otthonos művész, amikor képet alkotott, a természet balladisztikus igazságaiból indult ki, s abból vonatkoztatott el. Tájképei és csendéletei a magyar paraszti lét eltűnőben lévő világát idézve egyben értékmegőrző vállalkások is, tárgyi motívumai már-már jelképes jelentéssel telítettek. Művészetének határozott vonalat tehát a tájfestészet adott.

Munkásságára az egriek és a felnémethiek nagyon büszkéek. 2015-ben Eger város Díszpolgára lett. Egyéni, gyönyörködtető, humánusmot kifejező, a harmóniát és a szépséget preferáló művészetében a hevesi táj, a barokk Eger intim szépsége, hajdan volt egri emberek arca, a családba vetette hit melegsége tárul elénk. Pedagógusként és művészetszervezőként nem csak a város értékeit erősítette, hanem részese, alakítója volt az országos művészeti élet jelentős eseményeinek is. Még idős korában is figyelemmel kísérte az új művészgeneráció tevékenységét. Művészi hagyatéka érték számunkra, melynek számontartása, gondozása kötelességünk.

„Lenkey János tábornok életútja”

Lenkey János gömöri származású köznemesi családba született Egerben 1807.09.07-én. A császári hadseregbe a tiszti iskola utászkarának elvégzése után, 1822-ben lépett. 1848 tavaszán századosként szolgált a 6. huszárezred 2. századánál. A Sztaniszlóban történt lengyel forradalmi megmozdulás brutális leverése kapcsán összeütközésbe került parancsnokával, gróf Alfred von Paar ezredessel, melynek következményeként 1848. május 30-án Lenkey János, Fiáth Pompejus főhadnagy és Harsányi Bálint őrmester vezetésével kalandos körülmények között Magyarországra szökött. Súlyos problémát jelentett Lenkey századának szökése. Az osztrák hadügyminisztérium követelte Lenkey megbüntetését, a magyar közvélemény azonban lelkesen a szökött katonák mellé állt. 1849. március 15-én tábornokká léptették elő és a komáromi várőrség parancsnokává nevezték ki, melynek 1849. április 20-ig ő volt a parancsnoka is. Május végén a Tisza körül alakuló lovashadosztály parancsnokságával bízták meg, de beosztását a betegsége miatt már nem vette át. A harcokban a továbbiakban nem vett részt. A világios fegyverletétel után cári, majd osztrák fogságba került. Ő is az aradi vértanúk perének egyik vádlottja volt, de pszichés betegsége egyre inkább elhatalmasodott rajta ezért az eljárást megszüntették ellene. Elborult elmével az aradi vár börtönében halt meg 1850. február 9-én.

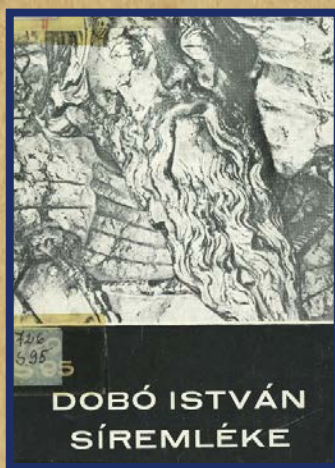
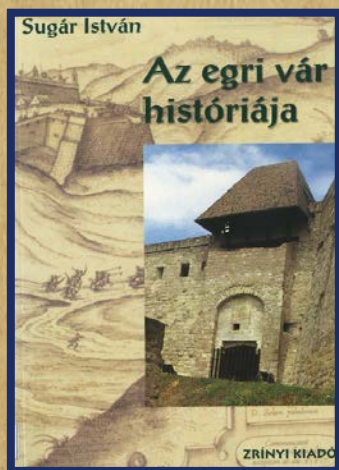
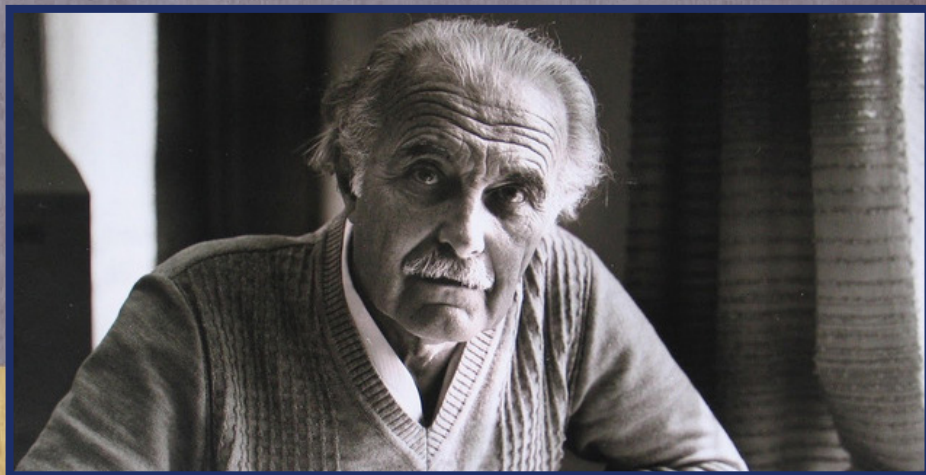
„Egerben élő Nyárádi Hartl Ede, a Tisza árvízi hajósa”

A Hartl család az 1876-os esztendőben már nem élt életvitelszerűen a szatmári uradalomban, a családfő mégis a jó gazda gondosságával tartotta a szemét az uradalom értékein. Szükség is volt erre, mivel 1876. március 24.-én a Tisza átszakította a taskonyi gátat és hét falut döntött romba, többek közt az ártéren fekvő Tiszahalászt. Eduárd az árvíz sújtotta falvak lakosságának megmentésére és segítségére sietett. A megáradt folyó vizét a gátak átvágásával saját földjeire irányította, ahol nem voltak települések. Segítette a családok kitelepedését, élelemhez, ruhához, fedélhez juttatta őket, majd ugyancsak saját költségén jelentős mértékben részt vállalt az elpusztult falvak újjáépítésében. A veszély elmúltával az uradalom területén saját költségén védőtöltést és csatornát épített. Hartl Edét – aki ebben az időszakban már a magyaros Ede névalakot használta, felesége pedig a Luizát - , 1878. április 29-én Bécsben a Ferenc József Rend Lovagkeresztjével tüntették ki „közhasznú és emberbaráti működése elismerésül.”

Élete példamutató, nem csak az 1876. évi árvíz során nyújtott magatartásáért, hanem nagyvonalú mecenatúrájáért, melyet Tiszahalász (Újlőrincfalva) és Eger polgárai irányában gyakorolt.

„Sugár István helytörténész életútja”

Sugár István széles látókörű, művelt, minden iránt érdeklődő, köztisztelő ember. Nagy tudása páratlan szerénységgel ötvöződött. Négy évtizeden átívelő gazdag tudományos munkásságával örökre beírta nevét Magyarország történetírásába. Személyiségével pedig az egri polgárok szívébe és lelkébe.

Kiemelkedő színvonalú helytörténeti munkássága mellett, jeles ismeretterjesztő is volt. Szerte az országban kedvelték lebilincselő előadásait. Eger városáért élt és dolgozott. Munkásságát számos díjjal és kitüntetéssel ismerték el: Zrínyi Emlékplakett (1976), Pro Agria (1987), Dobó István Emlékérem (1994), valamint Eger Város Önkormányzata 1994-ben díszpolgári címet adományozott neki. 1999-ben Egerben hunyt el. Földi maradványait a Hatvani temetőben helyezték örök nyugalomra.

„Az egri városháza a közélet színtere”

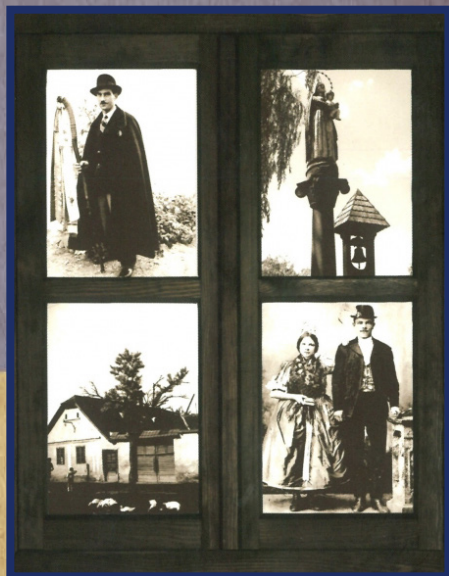

A legrégebbi egri városháza, amiről tudunk, a XVIII. század legelején még a Hosszú utcában, a mai Széchenyi utca keleti oldalán, a mostani 12. sz. alatt volt, ekkoriban ez számított a város legjelentősebb utcájának, a püspöki rezidencia is itt állt.

Később, még a század első felében a városháza átkerült az akkori Piac térre, jelenlegi helyére.

A városháza az egri közélet színtere, a Dobó István tér egyik meghatározó épületegyüttese. A közgyűlések nyilvánosak, a városi televízió közvetítése is nyomon követhetőek, a város honlapja pedig a lakosságot a városban folyó munkákról folyamatosan tájékoztatja. A díszterem – az épület szíve – vendégek fogadására, a közgyűlések lebonyolítására alkalmas tér, ahol a város életében kiemelkedő fontosságú kulturális és egyéb eseményeket rendeznek. A belváros-rehabilitációs munka részeként sikerült kialakítani egy új, modern, többfunkciós épületet, mely egy közösségi térként működik. Az egriek számára az Üvegterem vagy Rendezvényterem egy minden igényt kielégítő, európai színvonalú találkozóhely is vált, mely számos, különböző típusú programok megtartására alkalmas.

„Az egri hóstyák”

Eger múltjához és jelenéhez szervesen hozzátartoznak a belvárost övező egykori falakon túl a török kiűzését követően, a 18. században kialakult külvárosok, egri szóhasználatul a „hóstyák” is.

Az egri hóstyák városunk településszerkezetének olyan sajátossága, amely a belvárosban élő polgárság mellett a 18. században ide érkező paraszti és kézműipari munkát végző lakosság letelepedésével alakult ki. Évszázadokon át itt élt Eger népességének nagy többsége, akik az itt megtermelt mezőgazdasági termékekkel, iparcikkkel nemcsak a belváros lakosságát, de a régió településeit is ellátták. Az ország közeli és távolabbi vidékeiről érkezett és a külvárosokban letelepedett lakosság az évszázadok alatt egrivé vált és egy sajátos hóstyai kultúrát, identitást alakított ki. Ennek a tradicionális kultúrának épített emlékei közül néhány még ma is látható, tárgyi és képi örökségét a múzeum, dokumentumait a levéltár őrzi. Kulturális örökségünk viselet elemeit ma is alkalmazzák a városban működő folklór együttesek (táncsoportok, énekkarok), láthatók kiállításokon, megjelennek népi iparművészeti alkotásokon.

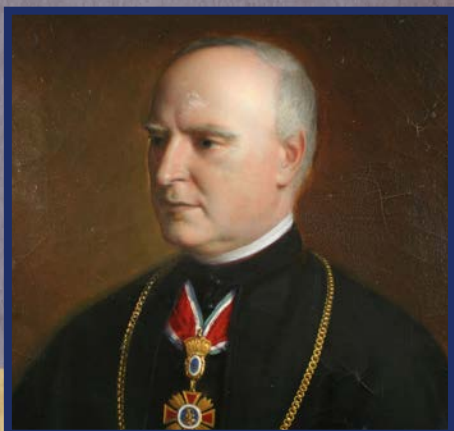
„Az Egri Országos Akvarell Biennálék, majd Triennálék (1968-2018) valamint a Dobó István Vármúzeum kortárs akvarell gyűjteménye”

A rendezvény jelentőségét 2018-ban az adta, hogy az első országos egri akvarell tárlatot ötven évvel ezelőtt, 1968-ban nyitották meg.

Eger egyik olyan kortárs festészeti kiállítás-sorozatáról van szó, mely a magyar művészeti életben nagy jelentőségre tett szert. Egyre gyarapszik a résztvevők száma, és évtizedek óta látható az a tendencia, hogy a fiatal alkotók kedvelt műfajáról van szó. Úgy az Eszterházy Károly Egyetem, mint a Képzőművészeti Egyetem hallgatói érdeklődnek iránta és az idő múlásával a hazai művészeti élet derékhadává válva vitték és viszik hírét városunk művészetet támogató nyitottságának. A Dobó István Vármúzeum kortárs akvarell gyűjteménye pedig országos gyűjtőkörrel öleli fel azon alkotók legjobb munkáit, akik e műfaj kiemelt elismertjei.

„Kovács Mihály /1818-1892/ festőművész életútja,
egri vonatkozásai”

Kovács Mihály a 19. század elején kibontakozó hazai festészet egyik jeles képviselője, Heves megyében, Abádszalókon született 1818-ban, a helyi értelmiség és birtokos nemesség támogatásával szerzett tehetségéhez illő tudást hazai és külföldi tanulmányai során. Korának kiemelkedő művésze volt. 1850-től kötődik élete Egerhez. Korának kiemelkedő művésze volt. Az egyházi és a világi mecenatúra, de leginkább Tárkányi Béla egri kanonok, papköltő barátsága kötötte Egerbe életútját. Festészeti hagyatéka nem csupán helyi, hanem országos, olykor európai mértékkel mérhető érték, melyre Eger város méltán büszke.

Az életmű nagyszámú festményből áll, Egerben, Heves megye több településének templomában és Budapesti Múzeumokban, Országos gyűjteményekben, valamint magángyűjteményekben Magyarországon és külföldön is megtalálhatók. Legjelentősebb kollekciója (olajfestmények és rajzok) Egerben található, hagyatékával 1892-ben került a Líceumi Múzeumba, s onnan a Dobó István Vármúzeumba (letét). A vármúzeum mindig fontosnak tartotta az életmű gondozását, a kollekció gyarapítását.

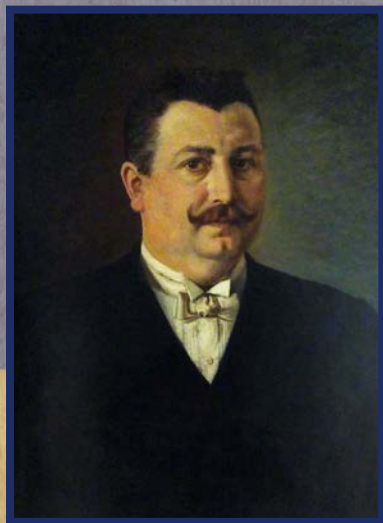
„Az egri piros alma a térség tájfajtája”

Ez az almafajta ismeretlen almafajtaként érdemelt figyelmet a nemesítők körében, mert rezisztenciát mutatott a lisztharmat és részben a varasodás nevű gombabetegségekre. A fajta az 1970-es években a Budapesti Kertészeti Egyetem nemesítői segítségével az OMMI által elismert, telepítésre javasolt fajtává vált. Később több almafajta szülőpárjaként felhasználásra került a rezisztens fajták előállítására céljából. Mintegy húsz éves nagyüzemi felhasználás után az előállított új fajták kiszorították a nagyüzemi telepítésre javasolt fajták közül. Hibájaként jelölték meg a gyümölcsméret változékonyságát, és az érési idő elhúzódását. Azonban a kiskertekben a fenti tulajdonságok előnyére válnak a fajtának. A kertben egyetlen gyümölcsfa több mint egy hónapon át folyamatosan gyümölcscsel szolgál. A gyümölcs mérete is kiegyenlítettebb, ha mindig csak a fogyasztásra érett almát szedik le.

Tájfajtaként felfedezett almafajta, mely köztermesztésben is szerepet kapott. Bár kiszorult a nagyüzemi termesztésből, a kiskertekben fontos szerepe van. Mint egri tájfajta, tulajdonságait ismerve fontos, hogy fennmaradjon.

„nemes Mlinkó István siketnéma intézeti igazgató munkássága”

1901. október 15.-én a Siketnémák egri intézetében, a Király utca 14. és 16. számú bérelt házakban Mlinkó István igazgató-tanár megkezdte öt siketnéma növendék oktatását és nevelését. Az intézet államilag segélyezett volt, igazgatóját a vallás és közoktatásügyi minisztérium nevezte ki az igazgatót és a tanárokat, biztosította fizetésüket és felügyelte az oktatást. Az intézet mindennapi működését Heves vármegye és Eger város közönsége biztosította adakozásokból, adományokból, alapítványokból. A működéshez szükséges anyagiak biztosításához Mlinkó István szervező munkája is hozzájárult.

Eger városának, az itt élő polgároknak, Mlinkó István élete olyan példát mutatott emberségből, szociális érzékenységből, mely máig ható szellemi örökségként fennmaradt az egri polgárok szellemiségében. Életének fő műve az Egri Siketnéma Intézet megalapítása és az alapító szellemi hagyatékából létrejött 1928-ban felépült iskolaépület, mely építészeti örökséget jelent Eger városának.

„Kisboldogasszony temetői kápolna (Boldogságos Szűz Mária)”

Az úgynevezett Kisasszony temető minden valószínűség szerint a török kiűzését követően a 17-18. század fordulóján keletkezett. Az újonnan benépesült város polgárainak egyik legfontosabb temetkezési helye volt, így számos híresség nevével találkozhatunk a temetőben sétálva. Az egri Kisboldogasszony (ahogy itt hívják: Kisasszony) temető kápolnája 18. század eleji barokk épület, mely mai külső homlokzatát a 19. században nyerte el. Így homlokzatán klasszicizáló elemek is felfedezhetők.

A kápolna titulusa: Kisboldogasszony, vagyis Szűz Mária születése. Ezzel az eseménnyel hozható összefüggésbe Takács István 1977-ben festett freskója, mely kitölti a teljes apszist és ezt a jelenetet ábrázolja. Szent Anna a szülőágyon fekszik, miközben Szent Joachim a csecsemő Máriát tartja a karjában. A két mellékoltárkép Szent Mihály arkangyalt, illetve Szent József halálát ábrázolja, egyik 19. század végi, másik 20. század eleji alkotás. A kápolna műemlék jellegű építmény, a város történetében játszott szerepét tekintve is értékes.

Sorrend	Nemzeti Érték megnevezése	A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/ szervezet/vállalkozás) neve	A nemzeti érték szakterületenkénti besorolása
1.	„Első magyar tanításvetítő tanítóképzés”	Dr. Abkarovits Endre	Kulturális örökség
2.	„Egri Líceum”	Eszterházy Károly Egyetem / korábban Főiskola/	Kulturális örökség és épített környezet
3.	„Egri Vár”	Dobó István Vármúzeum	Kulturális örökség és épített környezet
4.	„Eger élő népművészete”	Heves Megyei Népművészeti Egyesület	Kulturális örökség
5.	„Egri gyógyforrások”	Eger Termál Kft.	Természeti környezet
6.	„Dr. Bárány István városi sportuszoda”	Eger Termál Kft.	Ipari és műszaki megoldások
7.	„A Magyar Nemzeti Levéltár Heves Megyei Levéltára, levéltári maradandó iratok”	Magyar Nemzeti Levéltár Heves Megyei Levéltára	Kulturális örökség
8.	„Gárdonyi Géza Egri Csillagok”	Bródy Sándor Megyei és Városi Könyvtár	Kulturális örökség
9.	„Bródy Sándor Megyei és Városi Könyvtár Helyismereti Gyűjteménye”	Bródy Sándor Megyei és Városi Könyvtár	Kulturális örökség
10.	„Egri Termálfürdő területén levő Platánfa /Platanushybrida”	Városgondozás Eger Kft.	Természeti környezet
11.	„Eger város ivóvízellátásának alaplétesítményei, Petőfi téri vízmű- gépház, Savtalanító, valamint a Hajdúhegyi ivóvíztároló”	Heves Megyei Vízmű Zrt.	Ipari és műszaki megoldások
12.	„1552 hősiessége”	Dobó István Vármúzeum	Kulturális örökség
13.	„Egri Bikavér bor”	Dr. Gál Lajos	Agrár-és élelmiszergazdaság
14.	„Egri Csillag bor”	Dr. Gál Lajos	Agrár-és élelmiszergazdaság
15.	„Érsekkert helyi jelentőségű természeti terület”	Egri Városszépítő Egyesület	Természeti környezet
16.	„Gröber urnatemető helyi jelentőségű temetőkeret”	Egri Városszépítő Egyesület	Természeti környezet és kulturális örökség
17.	„Egri fertálmesterség élő hagyománya”	Egri Fertálmesteri Testület	Kulturális örökség
18.	„Egri harangok”	Kerékgyártó József Károly	Ipari és műszaki megoldások és kulturális örökség

Sorrend	Nemzeti Érték megnevezése	A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/ szervezet/vállalkozás) neve	A nemzeti érték szakterületenkénti besorolása
19.	„Tüzes kerék”	Dobó István Vármúzeum	Ipari és műszaki megoldások
20.	„Egri kazamata rendszer”	Dobó István Vármúzeum	Ipari és műszaki megoldások
21.	„Egri Vitézlő Oskola”	Dobó István Vármúzeum	Kulturális örökség
22.	„Kopcsik Marcipánia”	Dr. Herczeg-Deli Ágnes és Herczeg István	Turizmus és kulturális örökség
23.	„Egri Szépasszony-völgy”	Szépasszonyvölgyi Vendégházak Egyesülete	Turizmus
24.	„Egri Minaret”	Dobó István Vármúzeum	Épített környezet
25.	„Eger Városi Civil Fórum, az egri polgárok közösségeinek parlamentje”	Életfa Környezetvédő Szövetség	Kulturális örökség
26.	„Mikropódium bábelőadása”	Lénárt András	Kulturális örökség
27.	„Eger védett fái értékes utcafasorai”	Egri Városszépítő Egyesület	Természeti környezet
28.	„Eger sporttörténete”	Turay Zoltán	Sport
29.	„Egri Bazilika”	Bujdosné Dr. Pap Györgyi	Kulturális örökség és épített környezet
30.	„Markhot Ferenc oktatókórház és Rendelőintézet részét képező Irgalmasrendi kórház és az itt működött első orvosi egyetem”	Dr. Nagyné Lutter Katalin	Kulturális örökség
31.	„Kossuth Lajos utca és három leghíresebb palotája”	H. Szilasi Ágota	Kulturális örökség és épített környezet
32.	„Mész-hegy – Nyerges-tető helyi jelentőségű védett természeti terület”	Kalmár Zsuzsanna	Természeti környezet és kulturális örökség
33.	Az 1992. óta tartó Virágos Egerért Szép Környezetért Verseny / mozgalom/	Egri Városszépítő Egyesület	Kulturális örökség
34.	„Egri Minorita templom”	H. Szilasi Ágota	Kulturális örökség és épített környezet
35.	„Egri ciszterci – volt jezsuita – templom”	H. Szilasi Ágota	Kulturális örökség
36.	„Egri /belterületi/ fészületek – keresztek, Mária szobrok”	Kerekgyártó József Károly	Kulturális örökség
37.	„Szeplőtelen Fogantatás Nagyboldo- gasszony Ferences templom”	H. Szilasi Ágota	Kulturális örökség

Sorrend	Nemzeti Érték megnevezése	A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/ szervezet/vállalkozás) neve	A nemzeti érték szakterületenkénti besorolása
38.	„Eszterházy Károly Egyetem Botanikus kertje”	Eszterházy Károly Egyetem, Biológiai Intézet, Növényteni és növényélettani tanszék	Természeti környezet
39.	„Egri Fájdalmas Anya Servita templom”	Dr. Löffler Erzsébet	Kulturális örökség
40.	„Az egri önkormányzat által nyilvántartásban szereplő közterületi képzőművészeti alkotások”	Egri Városszépítő Egyesület	Kulturális örökség
41.	„Egri Érseki Palota”	Dr. Löffler Erzsébet	Épített környezet
42.	„Eger Hősök temetője”	Kerékgyártó József Károly	Kulturális örökség
43.	„Az egri zeneoktatás iskolája”	Farkas Ferenc Zeneiskola	Kulturális örökség
44.	„Egri Víz”	Egri Városszépítő Egyesület	Egészség és életmód
45.	„Estei Hippolit püspök egri várban lévő reneszánsz címerfreskója”	H. Szilasi Ágota	Kulturális örökség
46.	„Festett menyasszonyi ládák Egerben”	Gelsei Sándor	Kulturális örökség
47.	„Az egri Wind-féle téglagyári agyagbánya rétegsorának feltárása”	Dr. PhD. Dávid Árpád és Dr. Kelemen Éva	Természeti környezet
48.	„Gárdonyi Géza irodalmi hagyatéka”	Dobó István Vármúzeum	Kulturális örökség
49.	„Az Egri Főegyházmegyei Könyvtár Kincsei /kódexek, ősymtatványok, kéziratok/”	Egri Városszépítő Egyesület	Kulturális örökség
50.	„Bródy Sándor irodalmi öröksége”	Bródy Sándor Megyei és Városi Könyvtár	Kulturális örökség
51.	„Apor Elemér munkássága”	Dr. Cs. Varga István	Kulturális örökség
52.	„Kracker János Lukács egri művei”	Egri Városszépítő Egyesület	Kulturális örökség
53.	„Dobó István Gimnázium, Eger első állami iskolája”	Egri Dobó István Gimnázium	Kulturális örökség
54.	„Füzesabony-Eger vasúti szárnyvonal”	Kerékgyártó József Károly	Ipari és műszaki megoldások
55.	„Nagy Ernő festőművész munkássága”	H. Szilasi Ágota	Kulturális örökség
56.	„Lenkey János tábornok munkássága”	Bujdosné Dr. Pap Györgyi	Kulturális örökség
57.	„Egerben élő Nyárádi Hartl Ede, a Tisza árvízi hajósa”	Szuromi Rita	Kulturális örökség
58.	„Sugár István helytörténész életútja”	Bródy Sándor Megyei és Városi Könyvtár	Kulturális örökség
59.	„Az egri városháza a közélet színtere”	Egri Városszépítő Egyesület	Kulturális örökség
60.	„Az egri hóstyák”	Dr. Petercsák Tivadar	Kulturális örökség

Sorrend	Nemzeti Érték megnevezése	A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/ szervezet/vállalkozás) neve	A nemzeti érték szakterületenkénti besorolása
61.	„Az Egri Országos Akvarell Biennálék, majd Triennálék (1968-2018) valamint a Dobó István Vármúzeum kortárs akvarell gyűjteménye”	H. Szilasi Ágota	Kulturális örökség
62.	„Kovács Mihály /1818-1892/ festőművész életútja, egri vonatkozásai”	H. Szilasi Ágota	Kulturális örökség
63.	„Az egri piros alma a térség tájfajtája”	Kertbarát Kör Egyesület Eger	Agrár- és élelmiszergazdaság
64.	„nemes Mlinkó István siketnéma intézeti igazgató munkássága”	Kerékyártó József Károly	Kulturális örökség
65.	„Kisboldogasszony temetői kápolna (Boldogságos Szűz Mária)”	Egri Városszépítő Egyesület	Kulturális örökség

A Heves Megyei Értéktárba felterjesztett nemzeti értékek az Egri Értéktár Bizottság javaslata alapján
Egri vár
Egri Bikavér bor
Egri Csillag bor
Az Egri fertálmesterség élő hagyománya
Egri gyógyforrások
Bródy Sándor Megyei és Városi Könyvtár helyismereti gyűjteménye
Magyar Nemzeti Levéltár Heves Megyei Levéltára "Levéltár Maradandó értékű iratai"
Egri Líceum
Kopcsik Marcipánia
Egri Szépasszony-völgy
Egri Minaret
Mikropódium bábelőadása
Eger sporttörténete
Egri Bazilika
Kossuth Lajos utca és három leghíresebb palotája
Markhot Ferenc Oktatókórház és Rendelőintézet részét képező Irgalmasrendi kórház és az itt működött első orvosi egyetem
Egri Minorita templom
Eszterházy Károly Egyetem Botanikus kertje
Egri Érseki Palota

Szerkesztette: Ágoston Ottóné

Formaterv: Gál József

Fényképek: Eger Települési Értéktár felhasználási engedélyével

Kiadó: Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata

Nyomdai munkák: Agria-Humán Közhasznú Nonprofit Kft.

EGER
A TE TÖRTÉNETED